

Un număr vechiu 7 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL :

D. NEGULESCU, Profesor la Facultatea de drept din București, GR. CONDURATU, Consilier la Curtea de Apel București
ALEX. CERBAN ALFRED JUVARA IOSEF G. COHEN TR. ALEXANDRESCU V. ANGHELOVICI EUG. EMMANUEL
Dr. în Drept din Paris Dr. în Drept din Paris Avocat Post Prim-Președ. Trib. Dr. în Drept din Paris Dr. în Drept din Paris
Profesor Universitar Avocat Avocat Avocat Jud. Trib. Ilfov Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membru corespondent pentru Paris: EDOUARD LEVY, Dr. în Drept, Avocat, Paris

ABONAMENTUL

Un an p. Băuci, Case Comerc. și Autorit. 300 lei
„ Magistrați și Avocați fără supl. 150 „
6 luni prețul cel de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația
București, Arta, 5 și Rahovei, 5
Lângă Palatul Justiției
— TELEFON 13/29 —

SUMAR

- Structura juridică a personalității morale, de d-l avocat S. Șerbescu;
- Un caz de referé, de d-l avocat Eric Siefert;
- Infinitarea Societății de Studii legislative și statutele acestei Societăți;
- Bibliografie.

JURISPRUDENȚA :

- Casafie, secțiuni-uite: *Un grup de avocați din Iași cu d-ra Elena Pop* (Dreptul de a exercita profesunea de avocat nu poate fi recunoscut femeilor) cu o Notă;
- Casafie s. I: *Ion Tomescu cu G. Tașcă* (Convențiuni. Clauze obscure. Instanța de fond este în drept a stabili intenția părților. Dreptul ei de a respinge proba cu martori cerută pentru a dovedi contrariul intenției stabilită. Art. 1191 c. civ. Dreptul instanței de referé de a examina sumar chiar fondul pricinii. Art. 66 bis pr. civ. Jurământ prestat. Conștiința cu privire la rezolvarea noțiunii referitoare la însăși validitatea titlului) cu o Notă de d-l avocat Emmanuel.
- Casafie s. II (Ardelenească) *Francisc Mogyorosy, condamnat pentru contrabandă* (Dacă cnstitue o contrabandă introducerea în țară de coroane stampilate românește?), cu o Notă de d-l E. C. Decusară.

Rezumatul jurisprudenței Curților de apel și Casafie

- Casație I:* Drept civil austriac. Copil nelegitim. Caz în care legitimarea lui poate fi cerută și după moartea tatălui.
- Casație II:* Jandarm rural. Competința de instrumentare în caz de flagrant delict. Art. 57 și 67 legea jandarmeriei rurale.
- Casație III:* Legea impozitului funciar. Clădiri noi. Scutire. De când începe a curge termenul de scutire? Aplicațiune la imobilele ocupate de inamic. Art. 11 din lege.

Distinsul nostru coleg, d. Sebastian Șerbescu, doctor în drept din Paris, ne trimite, ca început al unei colaborări prețioase, un capitol din lucrarea sa «La dévolution des biens des personnes morales disparues», premiată de Facultatea de drept din Paris (concursul Rossi).¹⁾

Structura juridică a personalității morale

Spre a se putea pricepe natura personalității morale, trebuie să se facă *tabula rasa*, nu numai de explicațiile pe cari autorii le-au dat până acum, dar și de principiile ce doctrina juridică a secolului precedent ne-a lăsat ca bază a științei noastre. Cei ce sunt convingși de defectele vechii metode, formată numai din abstracțiuni verbale, își dau seamă cât trebuie să se ferească de noțiunile astfel construite. E acesta un adevăr pe care critica nouă îl pune în evidență de câțiva ani.

Voi urma aceiașale cale, fără nici o idee precon-

cepută și cercând să verific principiile prin examinarea realității juridice.

E deci inutil, și chiar periculos, să încep cu întrebarea: ce e dreptul subiectiv și cine poate fi subiect de drept?... cum fac aproape toți acei ce studiază personalitatea morală. Făcând astfel, am risca să ne încurcăm într'o abstracțiune seacă și, voină a o explica, să mascăm realitatea prin complicații artificiale.

Elementele caracteristice pe cari le dă la iveală analiza unei persoane morale, fundațiune sau asociațiune sunt: o totalitate de bunuri reunite într'un scop comun și sub o administrație comună, pentru ca folosul să fie distribuit unui număr oarecare de beneficiari, adunați sau nu într'o organizare regulată.

Acest complex de drepturi, sau această masă de bunuri, — dacă privim lucrurile din punct de vedere economic, — reunite printr'un scop comun, formează o unitate juridică; este ceea ce Romanii numeau *universitas*, ceea ce desemnăm actualmente sub numele de universalitate,¹⁾ și cum această universalitate are în fapt o existență autonomă, o administrație proprie, separată de bunurile fiecăruia dintre beneficiari precum și de acelea ale administratorilor, putem constata că ea constituie un adevărat patrimoniu, cu toate caracterele ce se recunosc azi acestuia din urmă.

Ajunși la acest punct al raționamentului nostru, găsim deja opoziția unei teorii clasice. Din fericire, în ultimul timp, această teorie a fost mult combătută, și critica recentă a eșit victorioasă din luptă. Sarcina noastră e printr'aceasta mult ușurată; totuși, un examen rapid al problemei e necesar.

În doctrina lui Aubry et Rau,²⁾ construită cu o logică așa de savantă, patrimoniul e pus în strânsă relațiune cu ideea de personalitate, el e chiar dedus dintr'nsa. Patrimoniul nu e decât „puterea juridică a persoanei considerată în mod absolut și în afară de toate limitele de timp și spațiu“. El nu poate fi conceput în afară de ea, nici ea în afară de el; cele două noțiuni sunt atât de legate între ele, încât par două aspecte ale aceluiaș fapt

1) Planiol, I, No. 217, 3 bis; Plastara, *Notion du patrimoine*, p. 37; Gazin, *Essai critique sur la notion du patrimoine*, p. 259, p. 443; O. Jallu, *Idée de la continuation de la personne*, p. 378.

2) Aubry et Rau, *Droit civil français*, VI, p. 230 et suiv.

1) Paris, Sirey 1920.

juridic.³⁾ La această afirmare, criticii au răspuns că patrimoniul și personalitate, sau capacitate de a avea drepturi, sunt două noțiuni cu totul distincte, și că nici nu există o legătură necesară între ele. Primul este un tot de drepturi și de obligațiuni reunite într'o universalitate; el formează în timpul vieții titularului gajul creditorilor săi, și după moarte se transmite în întregul său prin succesiune. Patrimoniul e o expresiune colectivă servind a desemna o grupare de lucruri individuale, și nimic altceva.⁴⁾ Nu trebuie confundat cu persoana; aceasta constituie numai, în generalitatea cazurilor, legătura care formează unitatea masei de bunuri, cari sunt reunite sub administrațiunea sa, în scopul de a-i procura avantajile pe cari natura lor o comportă. Patrimoniul este efectul capacității persoanei de a avea drepturi, iar nu această capacitate însăși. Capacitatea fiind o calitate nu poate fi alienată, dar nimic nu ne împiedică să concepem alienarea unui patrimoniului întreg, cu drepturile și cu obligațiunile din cari se compune, chiar în timpul vieții persoanei.⁵⁾ Aceasta ar rămâne, bineînțeles, capabilă de a dobândi noi drepturi, ceace a dat o aparență de adevăr formulei: „nici o persoană fără patrimoniu“. În fapt poate că aceasta nu se întâlnește, dar s'ar putea imagina, fără ca vre-un principiu să se opună, o persoană neavând în momentul actual nici un drept sau obligațiune apreciable în bani.

Celelalte două consecințe ce s'a voit să se deducă din teoria clasică: fiecare persoană n'are decât un patrimoniu, și numai persoana poate avea un patrimoniu, sunt de asemeni desmințite de fapte. Examenul instituțiilor juridice actuale arată excepțiuni legale sau convenționale atât de numeroase în ce privește prima afirmație, încât reduce la neant principiul. Ideia unității patrimoniului nu corespunde realității.⁶⁾ În ce privește a doua consecință, ea este tot atât de artificială, căci procedează prin deducțiune dela principiul pus la început, care confundă personalitatea cu patrimoniul și a cărui natură arbitrară a fost dovedită. Faptele aduc și aci desmințirea lor, într'un mod destul de curios. Ideea aceasta că orice patrimoniu presupune existența unei persoane, e aceea care a dat naștere controversei asupra personalității morale. Căci negând nici o persoană a căreia să-i atribue acest patrimoniu, a cărui existență nu se putea nega, s'a inventat doctrina personalității fictive, fără a se observa că persoana fictivă, ne fiind prin ipoteză o persoană,⁷⁾ autorii teoriei dovedeau ei înșiși insuficiența ei. Se ascundeau îndărătul unui cuvânt, spre a nu se supune unei realități. Și cu toate aceste efortări, nu se putea ascunde toate excepțiile cari ruinează sistemul

Succesiunea, de pildă, cât timp este vacantă, constituie un patrimoniu fără titular actual.⁸⁾ Și dacă s'a căutat a se vedea, plecându-se dela acelaș punct de vedere greșit, persoane fictive în ansamblul bunurilor pe care-l formează comunitatea între soți,⁹⁾ sau fondul de comerț,¹⁰⁾ nu s'a putut ajunge încă la o înțelegere asupra persoanei care ar putea fi titulara fondurilor adunate prin colectă publică într'un scop filantropic.¹¹⁾

Teoria lui Aubry et Rau trebuie deci abandonată și noțiunea personalității separată de aceea a patrimoniului; acesta din urmă, privit în realitatea lui, adică ca o universalitate, formează primul element al unei asociațiuni sau fundațiuni „personificate“. O obiecție se prezintă totuși; ceace formează unitatea bunurilor într'un patrimoniu este existența unei persoane care-l administrează și care beneficiază de el. În lipsa acestei persoane, cine va produce legătura necesară pentru ca ansamblul bunurilor să constituie o universalitate?

Trebuie să observăm mai întâi că nu existența persoanei formează unitatea, căci, am văzut, o persoană nu are în mod necesar un patrimoniu unic, ci mai curând destinațiunea comună a tuturor acestor bunuri, reunirea lor în scopul de a satisface nevoile particulare ale acestei persoane. Iar această destinațiune comună poate fi alta decât profitul unui singur individ. Ea poate consista în atribuțiunea fructelor la un ansamblu de persoane desemnate după calitatea lor juridică: — tovarăși, asociați, membri ai aceleiaș familii, etc. — sau după situațiunea lor economică și socială: — săraci, prizonieri, de pildă, — sau în fine după orice alt criteriu. Varietatea scopurilor compatibilă cu această construcțiune juridică face chiar marea ei utilitate practică. Ceace importă, este să existe o destinațiune comună. Prin faptul acesta, universalitatea este creată. „Rațiunea de a fi a interdependenței juridice denumită universalitate... noțiunea cea mai generală, aceea care se găsește în toate ipotezele în cari mai multe bunuri sunt privite ca formând un tot, este ideea de scop“. ¹²⁾ Acesta este exact cazul subiectului de care ne ocupăm — personalitatea morală.

* * *

Unitatea va fi și mai puternic marcată prin faptul că toate aceste bunuri având o destinațiune comună sunt supuse la aceiaș administrațiune. Capitalul unei societăți, dotațiunea unei fundațiuni, averea unei asociațiuni, au organe proprii de gestiune, cari îngrijesc de acest patrimoniu și-l fac să funcționeze juridicește. Persoanele însărcinate cu această misiune încheie toate actele pe cari le necesită punerea în valoare a bunurilor, și le fac să fructifice pentru a repartiza apoi profitul celor desemnați de natura instituțiunii. Ei lucrează prin propria lor voință, din propria lor inițiativă și sub responsabilitatea lor. Ei nu reprezintă altă per-

3) Planiol, II, No. 2149 n. l.; Colin et Capitant, I, p. 694 vezi și autorii citați supra n. l.

4) Roguin, *La règle de droit*, p. 381.

5) Aceasta se petrece în mod curent în materie de faliment Fenomenul era deasemenea frecvent în Dreptul Roman (*adrogatio, venditio bonorum, conventio in manum*). Dreptul german modern îl admite deasemeni. Cf. Saleilles, *Théorie de l'obligation* No. 14.

6) V. pentru detalii Gazin, *op. cit.*, livre II; Bartin, notă D. 1901. I. 149; Ferrara, *Patrimoni sotto amministrazione*, Riv. Dir. Com. 1912. I. p. 317 și urm.

7) Cf. Gazin, *op. cit.*, p. 417.

8) *Ibid.*, p. 368; vezi demonstrațiunea lui Hoelder, *Natürliche und juristische Personen*, p. 151.

9) Planiol, III, No. 905.

10) Thaller, *Dr. commercial*, No. 88.

11) Gazin, *op. cit.*, p. 477; Saleilles, *Pers. jur.* p. 477; Ferrara, *op. cit.*, p. 323; Binder, *Das Problem der jur. Persönlichkeit*, p. 140 și bibliografia indicată de el.

12) Gazin, *op. cit.*, p. 259.

soană, ca mandatarii, deși la prima vedere ne-am putea înșela, căci au o autonomie mult mai mare, datorită instituțiilor particulare pe care o fac să funcționeze. În dreptul comun, un mandatar nu face decât să execute pentru altul acte pe cari acesta din urmă le-ar putea face singur; el este delegatul accidental al unei alte voințe capabile ea însăși de acțiune juridică; el lucrează într'adevăr în numele altuia. Dimpotrivă, administratorul unei persoane morale, asemănându-se într'aceasta cu tuforul unui *infans* sau al unui nebun, precum am arătat mai sus, nu înlocuiește o altă voință capabilă, împiedecată pentru moment. În asociațiune, și mai puțin încă în fundațiune, această voință nu există, deoarece singurul organ care ar putea fi arătat că o posedă, adunarea beneficiarilor, nu poate încheia contracte, nici pleda, nici îndeplini actele atât de numeroase ale unei administrațiuni, prin însuși faptul că e o adunare. Altfel am cădea, cum am observat deja, în inconvenientele ce vrem să evităm și cari se pot rezuma într'un singur cuvânt: indiviziunea. Beneficiarii în această calitate n'au nici o putere asupra patrimoniului comun; dacă oarecare putere de supraveghere și de dispoziție aparține asociațiilor, aceasta derivă, după cum voi arăta îndată, din altă ordine de idei. Adunarea ne având o voință eficientă din punct de vedere juridic, nu o poate delega altora; singura voință care poate face să funcționeze în mod eficient patrimoniul persoanei morale, este aceea a administratorilor. Nu există decât o singură deosebire între gestiunea lor în această calitate și aceea a propriei lor averi: anume că nu pot să-și atribuie beneficiile celei din urmă și sunt deci obligați a da socoteli acelor însărcinați cu controlul. Dar ceace se numește voință persoanei morale, este propria lor voință: „*Municipes intelleguntur scire quod sciant hi quibus summa reipublicae commissa est*“, spunea Papinian.

* * *

Al treilea termen al instituției sunt beneficiarii, cărora le este afectat patrimoniul și în profitul cărora lucrează administratorii. Beneficiarii sunt, după împrejurări, membrii societății sau asociației, ai comunei sau ai Statului, aceia pentru cari o fundațiune a fost creată: săracii, bolnavii, etc. Într'aceștia din urmă și ceilalți, există totuși o diferență: asociații în mod mai direct, membrii comunei sau Statului în mod indirect, participă în oarecare măsură la gestiunea bunurilor comune, pe când beneficiarii fundațiunii sunt complet excluși dela aceasta. Dar deosebirea se explică ușor, dacă observăm că această participatiune a asociațiilor nu derivă din calitatea lor de beneficiari—căci această calitate le este comună cu destinatarii fundației—; ea trebuie atribuită faptului că sunt în același timp, foarte adesea, creatorii persoanei morale, sau donatorii ei, sau succesorii ai unora sau ai altora, și că au putut în momentul creerii sau donației, să-și rezerve oarecari drepturi. Aceste drepturi sunt de altfel de ordin intern și nu privesc decât raporturile lor cu administratorii; în afară, față de terții, administratorii singuri lucrează, cum s'a explicat mai sus.

Nașterea unei persoane morale este foarte simplă, observată în fapt. Unul sau mai mulți indivizi, printr'un act de voință, separă unele bunuri din propriul lor patrimoniu, le rennesc printr'o afec-

tațiune comună, și numesc administratorii. Constituțiunea este acciș, fie că este vorba de un scop egoist sau de unul altruist. „Persoana morală“ posedă de aci înainte toate elementele, ea poate funcționa. Ea s'a născut din voința care a stabilit afectațiunea bunurilor. Statul n'are să intervină, afară de scopul de poliție despre care am vorbit. Atâta vreme cât afectațiunea durează, persoana morală subsistă; ea nu dispăre, cum se va vedea, decât când această afectațiune, care făcea unitatea patrimoniului, nu mai există. Atunci se pune problema devoluțiunii bunurilor.

Deosebirea destul de clară care există între fundațiune și asociațiune—desemnându-se prin acest cuvânt orice pluralitate de persoane, reunite printr'o organizație comună, fără a distinge dacă scopul lor este dezinteresat sau nu,—se explică ușor: în aceasta din urmă, fondatorii se organizează pentru a controla funcționarea instituțiilor în a cărei beneficiari sunt sau nu. Prin actul care creează persoana morală, ei își rezervă oarecari prerogative, ca aceea de a alege pe administratori, de a-i destitui, de a le da oarecari autorizații, de a primi socoteli, și aceasta chiar când ei n'ar fi beneficiarii patrimoniului. Dimpotrivă, în cazul fundațiilor, acela care stabilește în mod perpetuu afectațiunea, întotdeauna dezinteresată, nu înțelege de obicei să exercite el însuși controlul. Garanțiile pentru a asigura executarea voinței sale, el le găsește într'o organizare bine înțeleasă a instituției și în posibilitatea revocării pentru neexecutare pe care legea o acordă, lui și moștenitorilor lui. Nu există aci, în principiu, o grupare a fondatorilor care să facă acte de supraveghere continuă, ca în cazul precedent.¹³⁾ Autonomia administratorului pare oarecum micșorată în cazul asociației, dar funcțiunea lui juridică rămâne în realitate acciș; el este voința care lucrează, motorul acestui organism.

* * *

Îată deci analiza personalității morale, astfel cum mi-am propus a o face, adică lăsându-mă condus numai de fapte. Ea este, mi se pare, destul de simplă, și nu face să intervină decât noțiuni juridice cunoscute. Totuși, ea corespunde la toate nevoile practice, astfel cum se va putea constata când o vom aplica la studiul devoluțiunii bunurilor.

Dar însăși simplitatea ei, și faptul că se depărtează dela teoriile generalmente admise, face să ne temem de numeroase obiecții. Este interesant să le formulăm de pe acum și să încercăm a le combate. S'a examinat mai sus obiecțiile trase din natura patrimoniului și din legătura sa cu personalitatea; contestând această relațiune și respingând teoria clasică, se evită orice obiecție care ar putea să găsească origina într'înșele. Rămân deci alte două să fie discutate aci. Mai întâi, cine e titularul, subiectul acestui patrimoniu, a cărui administrare am văzut că aparține unora și beneficiul altora? Este masa asociațiilor, sau aceea a beneficiarilor fundației, cum ar voi o teorie? Este scopul însuși, personificat? Sau o ficțiune a legii? Întâlnim aci una din axiomele științei clasice: orice drept are un „subiect“, care nu poate fi decât o persoană. Îată originea dificultăților în chestiunea care ne preocupă. Căci dacă axioma este întotdeauna adevărată—și ca să fie întotdeauna ade-

13. Domat, *Droit public*, XVIII

vărată — trebuie să găsim cu orice preț persoana subiect de drept, în asociație ca și în fundație.

Cred că momentul este potrivit spre a face un nou examen al acestei idei, plecând dela fapte, cum am văzut că o adevărată știință trebuie să facă. Și vom vedea atunci ceace rămâne din această dogmă a subiectului de drept.

Unui drept îi corespund două momente: exercițiul (juridic) al dreptului, folosința (economică) a lui. Până aci toată lumea e de acord, căci este vorba de o noțiune pe care analiza cea mai elementară o poate revela. Aceste două elemente ale dreptului subiectiv sunt de obicei reunite în aceiași persoană. Această persoană, în același timp beneficiară și administratoare a dreptului, putând să se folosească de el și să-l exercite, este titularul, subiectul dreptului. Dar se întâmplă adesea că cele două elemente nu sunt reunite, că nu pot să fie, pentru că există o piedică materială sau juridică. Astfel e cazul pentru tutorele unui *infans* sau al unui nebun, sau pentru bărbatul administrator al comunității. Astfel deasemenea pentru administratori și beneficiari în cazul unei persoane morale.¹⁴⁾ Cine este atunci subiectul dreptului? Controversa e mare. Acela care are folosința, răspund unii, socotind, ca Ihering,¹⁵⁾ că dreptul nu este decât interesul protejat juridicește. Este acela care are voința necesară pentru a-l exercita, spun alții urmând pe Bekker,¹⁶⁾ pentru că dreptul nu poate fi conceput în afara ei, și atunci pentru incapabil presupun că voința reprezentantului echivalează cu propria lor voință absentă, — ceace, în bună logică, pare că ruinează tot sistemul, deoarece admite titulari de drepturi fără voință proprie pentru a le exercita. În fine, de curând, o teorie nouă și mai îndrăznească ar vrea să vadă adevăratul subiect de drept în tutor sau administrator, incapabilul nefiind subiect, ci obiect al dreptului.¹⁷⁾ Trebuie să recunoaștem că această teorie aduce o interpretare mai exactă a faptelor, dacă se consideră admis prin ipoteză că voința e esențialul la subiectul de drept. Căci pentru incapabili, voința tutorelui, a administratorului, există singură; ei contractează, ei execută debitorii, ei sunt urmăriți de creditorii incapabilului. Numai printr'o ficțiune, în urma faptului că lucrează în favoarea incapabilului, este considerat, în concepțiunea curentă, ca reprezentantul său. În realitate, spun promotorii acestui sistem, el lucrează asupra patrimoniului incapabilului ca titularul unei funcțiuni sociale și acest patrimoniu îi aparține. Minorul sau nebunul n'au niciun drept actual asupra bunurilor, nefiind în stare a le proteja ei înșiși. Societatea e aceea care numește în acest scop un tutor și-l supraveghează prin organele sale. Incapabilul are cel mult o personalitate potențială, care nu se va desvăli decât la sfârșitul minorității sau nebunției. Aplicând aceiași idee la personalitatea morală,

suntem conduși să recunoaștem în administratori adevărații titulari ai drepturilor; aceea ce se numește „persoană juridică” nu e un organism cu viață proprie, ci un patrimoniu administrat în virtutea unei misiuni a societății, prin urmare Statul e acela care trebuie să-i autorize nașterea și să-i supravegheze funcționarea. Administratorii nu sunt întru câtva decât prepușii acestuia¹⁸⁾.

Pentru fundațiune, sistemul acesta ar putea la rigoare să fie acceptat fără ca inconvenientele sale să ne izbescă dela prima dată. Dar nu vedem cum ar putea fi aplicat la o societate comercială, de pildă, care este totuși recunoscută ca fiind persoană morală¹⁹⁾; pentru ea suntem siliți să admitem alte reguli și atunci tot sistemul se năruie. Raționamentul ce am expus nu pare dealfel prea riguros, căci plecând exact dela aceleași premise, un autor mai recent²⁰⁾ ajunge la concluziuni aproape opuse în ceea ce privește asociațiunile. Deși recunoaște că acestea din urmă n'au voință în sensul psihologic al cuvântului, el pretinde că dreptul nu cere o asemenea voință. Aceasta ar fi diferită și ar putea exista la o colectivitate, pe care nimic n'o împiedică prin urmare să fie subiect de drept. Explicația, precum vedem, nu păcătuiește prin exces de claritate, căci ce este această voință care nu e „psihologică”?²¹⁾

Am insistat ceva mai mult asupra acestor două teorii pentru a arăta cum ideea de a căuta subiectul de drept împiedică orice înțelegere a personalității juridice. Punctul de plecare e just, căci se bazează pe observație, astfel cum am făcut eu însumi în explicațiile mele. Dar eu m'am oprit acolo unde faptele se opresc, constatând că ele nu impun întotdeauna existența unei persoane pentru a-i atribui calitatea de titular al dreptului. Ceilalți, dimpotrivă, au trecut peste ele și au căzut din nou în abstracțiunea stearpă.

Sunt autori cari nu susțin că omul singur poate fi subiect de drept²²⁾. Dar nu merg mai departe, pentru a recunoaște existența unor cazuri când subiectul nu există de loc. Totuși niciun postulat logic nu cere în mod imperios existența personală a subiectului juridic, în sensul în care o înțelege dogmatica noastră²³⁾. Acela care vrea să se mărginească la fapte trebuie să recunoască că cele două elemente ale unui drept pot aparține separat la două persoane sau categorii de persoane deosebite; exercițiul unuia și folosința altuia, fie vizivoriu, ca pentru minor sau nebun, fie definitiv, ca pentru persoană juridică. Dreptul nu e unul, cum ar vrea abstracțiunea să ne facă să credem, nu e o entitate prestabilită, ci un fenomen social variabil după necesitățile practice. Știința noastră trebuie să-l studieze cum îl găsește și să cerce a-l înțelege. Un individ poate administra mai multe masse de bunuri având destinații diferite, poate în același timp să beneficieze de produsul altor bunuri pe cari nu le administrează; exercițiul unui drept îi poate lipsi, deși are folosința lui, și invers. Realitatea este complexă și nu se lasă redusă la

14. Un caz analog exista în Dreptul Roman cu privire la sclavi. Aceștia puteau încheia acte juridice fără a avea folosința drepturilor. S'ar putea explica aceasta prin ideea că sclavul reprezenta voința stăpânului, când acesta era capabil (Girard p. 95); dar ce voință putea reprezenta un sclav lucrând pentru un *infans*? (Girard p. 213).

15. *Esprit du Droit Romain* IV, p. 323.

16. *Iherings Jahrbücher*. XII, p. 9 și urm.

17. Hoelder, *op. cit.*, p. 111 și urm.; Binder, *op. cit.*, p. 65. Cf. mai puțin categoric Demogue, *La notion du sujet de droit*, Rev. Trim. 1909, p. 647 urm.

18. Hoelder, *op. cit.* p. 305 urm.

19. *Ibid.* p. 328.

20. Binder, *op. cit.*, p. 44 urm.

21. A se vedea pentru critica acestor teorii: Michoud, II, p. 608 urm.; Hoelder *Iherings Jahrbücher*; 1908, p. 47 urm.

22. Capitant, *Introd. à l'étude du Droit civil*, p. 190; Binder, *op. cit.* p. 83.

23. Gény, *Méthode d'interprétation* p. 123.

un singur tip schematic. De ce să se caute cu ori ce preț subiectul de drept pe care l'a conceput abstracțiunea?

Rămâne a doua obiecție. La aceasta răspunsul, mai ușor, poate fi mai scurt. S'a văzut că patrimoniul, unul din elementele persoanei morale, ia naștere prin voința celor cari dau unora din bunurile lor afectarea specială, care formează legătura, unitatea, rațiunea autonomiei sale. Este deci natural să ne întrebăm dacă voința privată singură poate îndeplini acest act, de a desface din propriul ei patrimoniu o masă de bunuri, stabilind-o în universalitate separată și autonomă. Dacă patrimoniul este dedus din personalitate, ca în sistemul lui Aubry et Rau, lucrul poate părea destul de greu, căci nu putem concepe cum persoana separe din ea însăși aceea ce nu este de cât o calitate a sa. Personalitatea fiind una și indivizibilă, nici o masă de bunuri nu poate eși din patrimoniu de cât cu titlu particular, prin înstrăinare la o altă persoană. Dar dacă lăsăm la o parte această teorie pe care am recunoscut-o neexactă, nu vedem de ce lucrul ar fi imposibil²⁴⁾. Aceasta se face de altfel în practică, precum am constatat-o la persoanele morale, ceea ce ajunge, mi se pare, pentru a-i dovedi în mod peremptoriu posibilitatea. Sunt totuși autori cari nu admit acest raționament de cât cu restricții. Se cere de pildă autorizarea expresă sau cel puțin tacită a puterii publice pentru ca această separațiune să fie posibilă; în acest caz numai am avea o persoană morală²⁵⁾. Nimic din ceea ce precede nu impune aceasta. Tehnica actuală a dreptului permite să se facă această separație prin simpla voință privată, într'un domeniu în care legea recunoaște acesteia o autonomie completă.

Un alt autor²⁶⁾ cere ca această voință care creează separația să fie exterioară titularului patrimoniului care se separe, și citează ca argument fondul de comerț, care deși constituie o universalitate, nu e un patrimoniu distinct, pentru că titularul însuși al patrimoniului primitiv i-a stabilit afectarea. Raționamentul acesta nu se impune; fondul de comerț nu e o persoană morală, chiar dacă altul i-ar stabili afectarea, pentru că nu reușește calitățile voite: acelaș individ este în acelaș timp administrator și beneficiar; dualitatea încetă, precum am văzut, persoanei morale, lipsește aci.

Singura condiție necesară pentru ca afectarea la un scop determinat a unei mase de bunuri, făcută prin simpla voință privată, să poată constitui un patrimoniu distinct, prim element al persoanei morale, este ca această afectare să fie serioasă.

Ajungem la această concluzie, cu siguranță admisă de vechiul drept: un individ poate pe cale de afectare voluntară, să sustragă o parte din bunurile sale gajului creditorilor săi. Și de ce n'ar putea-o face când poate s'o facă pe cale de înstre-

nare?²⁷⁾ E destul, pentru a evita inconvenientele acestei operațiuni, s'o supunem aceleiaș regim ca toate înstreările, să dăm creditorilor acțiunea în simulațiune sau acțiunea pauliană și să organizăm pentru terții o publicitate eficace. Căci rămâne înfeles că regimul special de gestiune desemnat sub numele de persoană juridică, nu poate fi constituit fără un sistem de publicitate care comportă o serioasă reglementare. Legea trebuie să intervină aci pentru toate persoanele morale, cum o face pentru societățile comerciale. Oricine trebuie să cunoască afectarea bunurilor și modul cum vor fi administrate. «Prima condițiune a existenței persoanei juridice, este publicitatea»²⁸⁾. Această publicitate n'ar putea fi organizată altfel decât printr'o lege, căci aceasta poate singură să înființeze prezumția care e baza ei, și care consistă în a presupune cunoscut de toată lumea un act îndeplinit conform anumitor prescripții. În lipsa ei, nici un alt procedeu nu e posibil, cum ar fi de pildă procedeu, atât de complicat încât e impracticabil, de a menționa pentru fiecare creditor excluderea anumitor bunuri din gajul său general, admițând că legile nu s'ar opune la aceasta.

Niciuna din obiecțiile ce s'ar putea formula la prima vedere contra explicațiunii personalității morale astfel cum s'a cercat a schița aci, nu subsistă. Bazată strict pe realitatea juridică, ea n'ar putea fi atacată decât dacă s'ar dovedi ca nu corespunde exact fenomenului juridic care-i formează obiectul.

S. ȘERBESCU
Doctor în Drept
Avocat

Un caz de référé

Locatorul de servicii, căruia patronul îi dă și locuința, poate fi evacuat prin ordonanță prezidențială în cazul când serviciile au încetat?

Pentru rezolvirea acestei chestiuni trebuie mai întâi să tranșăm alta și anume: „care este natura contractului, în virtutea căruia amplotul ocupă imobilul patronului“. Chestiunea prezintă pentru noi un interes deosebit mai ales în momentele actuale deoarece, dacă locatorul de servicii poate fi considerat ca locatar al imobilului, atunci chiar dacă contractul de locațiune de servicii a expirat, sau a fost denunțat de vre-o parte, în virtutea legii actuale a chiriilor, contractul de locațiune al imobilului continuă să-și producă efectele fiind prelungit de drept. În acest caz desigur că o ordonanță prezidențială, nu ar putea să fie dată, deoarece ar trebui să se ceară anularea sau rezilierea celui contract, lucru ce nu s'ar putea obține pe această cale, prin care judecătorul nu poate da hotărâri care să angajeze fondul afacerii.

Cred însă că nu poate fi vorba, în situația de care ne ocupăm, de o locațiune de imobil. Atât intențiunea părților, cât și forma sub care se prezintă contractul exclud o asemenea interpretare. Părțile tratând contractul de locațiune de servicii nu se gândesc de loc ca în acelaș timp să facă și un contract de închiriere. Oferirea unei locuințe nu se prezintă decât sub forma unui avantaj în plus acordat funcționarului. S'a încercat.

24. Totuși ideea contrară pare a mai domina în jurisprudență, care nu admite crearea directă a unei fundații prin testament. Cf. Colin et Capitant, *op. cit.* III, p. 680. Și aci speculațiunii teoretice nepotrivite împiedică avântul instituțiunii noastre.

25. Ferrara, *Potriminio sotto amministrazione*, Riv. dir. com. 1921, I, p. 318.

26. Gazin, *op. cit.*, p. 363.

27. Saleilles, *Histoire des sociétés en comandite*. An. Dr. Commercial, 1897 p. 38.

28. *Ibid.* p. 29.

a se răspunde că închirierea există totuși, iar chiria o reprezintă o parte din serviciile prestate. Ideia este greșită deoarece nu trebuie pierdut din vedere, că toate clauzele constituiesc un tot indivizibil, adică contractul de locațiune de servicii (V. Baudry & Wahl, *Contrat de Louage* T. II, No. 1635). Acordarea locuinții nu ia ființă decât pentru că a avut loc contractul de locațiune de servicii, așa în cât chiar dacă ar fi posibil să vedem în convențiunea părților două contracte deosebite, totuși nu am putea să le separăm, deoarece închirierea n'ar constitui decât un accesoriu al contractului de locațiune de servicii, și ar trebui să urmeze soarta acestuia conform maximei: „accessorium sequitur principalem“.

Acest fel de a vedea corespunde nu numai principiilor de drept dar și necesităților sociale. Într'adevăr în ce situație s'ar găsi C. F. R. dacă toți șefii de gară, funcționari de mișcare etc. cărora le dă și locuință, ar putea să se erigeze în chiriași ai imobilelor ce ocupă în caz când serviciile lor ar înceta, fiind eșiți de pensie, mutați sau destituiți? Situații identice se prezintă și cu servitorii, funcționarii din schelele soc. petrolifere, diferiți directori și funcționari în fabrici etc.

Conchidem deci «supra acestui punct, că toate aceste persoane nu pot fi considerate decât ca niște locatori de servicii, și în consecință nu pot invoca în sprijinul lor, decât dispozițiunile legale privitoare la acest fel de locațiune.

De altfel însă-și legiuitorul prin decriptul-legis al chi-riilor No. 1420 din 2 Aprilie 1920, a exelus pe acești defetori din categoria celor ce au dreptul să continue să locuiască pe baza legii imobilele în care se găsește, ei neputând fi socotiți drept chiriași. Aceasta rezultă în mod implicit din art. 5 al. 3 unde void să ne dea exemple de persoane care au rămas sau sunt expuse să rămână fără locuință, ne vorbește și de cazul când „fiind funcționar și locuind într'un local al administrațiunii acum e pensionar“.

Așa fiind socotesc că este neîndoios că patronul poate recurge la calea ordonanței prezidențiale în caz când după încetarea serviciilor angajatul ar refuza să evacueze locuința ce ocupă.

Condițiunile pe care legea le cere pentru ca această cale să fie admisibilă sunt: urgența și riscul de a fi păgubit prin întârziere, și în afară de aceasta, după cum am spus mai sus, ca judecătorul să nu fie obligat să statueze asupra fondului afacerii prin hotărâre definitivă.

Toate aceste condițiuni sunt îndeplinite în cazul nostru, căci judecătorul nu este silit să statueze asupra fondului afacerii, încetarea contractului de locațiune de servicii nefiind contestată de nici una din părți. Cazul este deasemenea grabnic deoarece noul angajat trebuie să se instaleze în locuință, iar păgubirea prin întârziere rezultă din faptul că serviciul suferă, noul angajat neputând să-și înceapă lucrul, iar proprietarul riscă dacă i se închide calea ordonanței prezidențiale, să se judece ani de zile, cu o persoană care îi deține imobilul fără nici un titlu, ceace constituie o periclitate a intereselor sale.

Doctrina și jurisprudența sunt foarte largi în această privință socotind că este util ca aplicabilitatea acestei proceduri să fie întinsă cât mai mult. Cazul nostru este chiar de multe ori luat ca exemplu tipic, atât de legiuitor (Desbaterile parlamentare la Senat, răspunsul d-lui ministru de justiție (V. Dan, *Procedura civ. art. 66bis*), cât și de doctrină. (V. Garçonnet, *Traité de procédure* T. VII, p. 273 lit. d.; Baudry & Wahl, *Contrat de louage* T. II, No. 3108; Guillaouard, *Du louage*, T. II, No. 709; Bertin, *Ord. de référés*, No. 819 și urm Bazot. *Ord. sur requête et référés* p. 266, etc.).

Deasemenea jurisprudența franceză în mod constant a decis că în asemenea cazuri este loc a se da ordononanțe prezidențiale (Bordeaux 3 Août 1867. D. 67. 5. 359. Paris 1 Fevr. 1873 D. 76. 2. 163.

În deciziunea din urmă judecătorul enunță chiar în mod general că exercițiul dreptului de expulzare al angajaților de către proprietar, are prin însăși natura lui un caracter de urgență.

Prin hotărârea dată în ziua de 24 Noembrie 1920 asupra apelului făcut de Iulia Amman, Trib. Ilfov s. III, a reconfirmat acest fel de a vedea, ordonând pe cale de referé evacuarea unui funcționar, care avea și locuință și care pretindea să o păstreze, cu toate că părăsise serviciul, iar Inalta Curte de Casație a confirmat această sentință prin respingerea recursului.

ENRIC SIEFERT
AVOCAT

Înființarea Societății de Studii legislative

Intrunirea de la d-nul Profesor Universitar Dem. Negulescu

Din inițiativa d-lui Demetru Negulescu, avocat și profesor la Universitatea din București, a avut loc în seara de 23 Iunie, o întrunire la care au luat parte profesori universitari, magistrați și avocați din Baroul local, pentru a se discuta necesitatea înființării unei societăți de studii legislative și a se pune bazele ei.

Iată numele membrilor fondatori:

N. Titulescu, *Ministru de Finanțe*, C. C. Diescu, *fost Ministru, Trancu-Iași, Ministrul Muncei*, N. C. Schina, *fost Președinte la Curtea de Apel din București și Director al Curierului Judiciar*, Iulian Teodorescu, Alex. Cerban, *Plastăra*, P. Negulescu, C. Stoicescu, I. Peretz, Gr. Dimitrescu, *Profesori la Universitatea din București*, I. Coroiu, *Profesor la Universitatea din Iași*, C. Rădulescu, *Profesor la Universitatea din Cernăuți*, N. Otescu, *Secretar general al Ministerului de Finanțe*, Conduratu, Ionescu-Dolj și A. Rădulescu, *Consilieri la Curtea de Apel din București*, I. Costin, V. Fintescu, G. Popescu, Anghelovici, *Magistrați Trib. Ilfov*, Dem. Dobrescu, *Decanul Baroului de Ilfov, Senator, d-nii Avocați*: B. Cernea, Jean Th. Florescu, I. Cohen, Em. Otulescu, I. Fotino, Vladimir Athanasovici, Stelian Popescu, *Deputat*, Mircea Djuvara, *d-ra Avocat Dobrescu, d-na Avocat Ella Negrutzi*, Const. Stoianovici, Raicoviceanu, Emmanuel, Alfred Djuvara, Dem. Danielopol, Xenii, *Deputat*, Rarinescu, etc.

D-l C. Diescu fiind proclamat președinte, dă cuvântul d-lui Dem. Negulescu.

D-l Dem. Negulescu arată că, încă înainte de război, codul civil era zdrcinuat din baza-i seculară. Noulle tendințe de socializarea dreptului au produs noul curent de transformare. Războiul a precipitat evoluția noulor concepțiuni juridice. Codul nostru civil a rămas cu mult în urma codului francez care a fost modificat prin noulle dispozițiuni legislative. Necesitatea revizuirii tuturor codurilor se impune cu atât mai mult cu cât în provinciile alipite există coduri străine care se aplică încă. Unificarea legislațiunii va desăvârși opera unirei. E o datorie a oamenilor de drept să contribuiească la înfăptuirea noulle legislațiuni. D-l Negulescu, arată că Societatea de studii legislative, pentru a ajunge la realizarea scopului urmărit, va avea nevoie de o revistă în care să se publice hotărârile, rapoartele și discuțiunile ce vor avea loc.

D-sa termină mulțumind colegilor săi că au răspuns cu toții la chemarea ce le-a făcut.

D-l Schina, luând cuvântul, promite tot concursul d-sale și declară că ideea d-lui Negulescu e foarte bine venită. Se cere însă ca persoanele ce vor alcătui societatea să-și dea silința, să contribuie cu munca și talentul lor la realizarea scopului.

D-l Dem. Dobrescu, Decanul Baroului este de părere că societatea nu se poate constitui fără a se convoca elementele de peste muniți și apoi crede că ar trebui convoacăți și specialiștii în sociologie, economie politică și finanțe.

D-l Constantin Stoianovici, având cuvântul, spune că nu trebuie să întârziem un singur moment cu constituirea societății. După ce ne vom constitui, vor adera toți acei cari vor să contribuiească cu munca și cunoștințele lor. Nu trebuie uitat că cu ocaziunea celei mai importante legi, legea agrară, când a apărut decretul-lege Duca, n'a fost consultat nici un jurist-consult, deși chestiunea era atât de complicată din punct de vedere juridic.

D-l Conduratu, Consilier de Curte, este hotărât să dea tot sprijinul său acestei societăți. D-sa este de părerea d-lui Stoianovici, că nu ne putem despărți, fără a ne constitui. Principiile de drept pot evolua, dar trebuie armonizate cu necesitățile și la aceasta va lucra societatea noastră.

D-l Mircea Djuvara și Costin membrii ai Institutului Social, precum și D-l Ionescu-Dolj, Consilier de Curte, se raliază la părerile predecesorilor și vor da tot concursul pentru ca secția Institutului social să lucreze în colaborare cu societatea ce se creează.

D-l I. Cohen, arată cum din necunoașterea principiilor de drept, în diferitele decr-e-legi ce au apărut, s'au dat naștere la procese numeroase și s'au copiat tale quale legi din occident care nu corespund necesităților țării. Legile ce se importează trebuie adaptate nevoilor și împrejurărilor în care trăim.

D-l Profesor C. G. Disescu, președintele adunării, relevă numărul mare de distinși juriști care au răspuns la chemarea d-lui Negulescu și schițează apoi în mod luminos scopul asociațiunii, venită la timp pentru a colabora la opera legislațiunii de mâine a țării, prin studii prealabile aprofundate în diferitele ramuri ale dreptului. Arată că ideea de drept care în urma perturbărilor războiului se vede amenințată, trebuie reînălțată ca factor unic al vieții noastre sociale. Face apel la munca tuturor și la apropierea cât mai strânsă a inteligențelor juridice din toate părțile României întregite. Rezumând diferitele păreri emise asupra organizării asociațiunii și asupra planului de lucru, d-l Disescu precizează scopurile ei și indică materia ce urmează a fi luată în studiu în primul rând în vederea unificării. Constată în același timp necesitatea înființării unei publicațiuni științifice care să oglindească activitatea asociațiunii.

Discursul frumos al d-lui Disescu a fost viu aplaudat de asistenți.

S'a procedat apoi la redactarea procesului verbal de constituire a societății și la semnarea lui de către asistenți.

S'a numit o comisiune, însărcinată cu elaborarea statutelor și organizarea Societății, compusă din d-nii: C. Disescu, Dem. Negulescu, N. Schina, Ionescu Dolj, Conduratu, Costin, Djuvara și I. Cohen.

La ora I, întrunirea a luat sfârșit, printr'un ceal oferit de d-l Dem. Negulescu.

Intrunirea aceasta înseamnă un punct important în viața Statului nostru. În Franța Societatea de studii legislative a adus reale foloase organizațiunii administrative a Statului.

Este semn bun faptul că și capitalul intelectual se asociază pentru a se pune în serviciul interesului general, astfel că inițiativa d-lui D. Negulescu merită toată lauda.

Itată proiectul întocmit de Comisiunea însărcinată cu elaborarea statutelor :

SOCIETATEA DE STUDII LEGISLATIVE

STATUTE

Art. 1. — S'a fondat o asociațiune sub numele de : « Societatea de Studii Legislative ».

Art. 2. — Sediul ei social este în București Str. . . . No. . . .

Obiectul societății

Art. 3. — Societatea are de scop, în general :

De a da o nouă desvoltare studiilor legislative în toate ramurile dreptului, cu deosebire în aceia a dreptului privat în vederea facilității unificării legislative prin reforma codurilor și legilor actuale :

Și în mod cu totul special :

1. De a vedea în ce sens se poate produce reforma unificării legislative, ținând seamă de raporturile create din starea de război și în urma războiului.

2. De a stabili o legătură și o colaborare mai strânsă între acei cari se consacră studiului teoretic al dreptului și acei cari participă la aplicarea lui.

3. De a face, pe cale de inițiativă particulară, anchete și cercetări referitoare la aplicarea legilor și de a centraliza datele utile studiului reformelor legislative ;

4. De a organiza congrese destinate a supune unei discuțiuni largi chestiunile juridice de actualitate.

5. De a favoriza desvoltarea progresului juridic, atât prin extinderea dată cercetărilor științifice, cât și prin popularizarea cunoștințelor de drept pozitiv.

Compunerea societății

Art. 4. — Societatea se compune din trei categorii de membrii : Membrii de onoare, membrii titulari și membrii asociați.

Art. 5. — Devin membrii de onoare ai Societății persoanele cari vor fi adus servicii extraordinare pentru realizarea scopurilor Societății. Aceste titlu-i se vor conferi numai de adunarea generală, fiind necesară prezența a 40% din numărul membrilor titulari și cu votul a 2/3 din numărul celor prezenți.

Art. 6. — Membrii titulari sunt în număr de maximum una sută. Ei plătesc o cotizație anuală obligatorie de 500 lei.

Ei sunt numiți de adunarea generală a membrilor titulari. Cererile de înscriere se adresează Consiliului de Direcție.

Art. 7. — Orice persoană poate deveni membru asociat cu condițiunea de a fi recomandat de doi membrii titulari și acceptată de Comitetul de Direcție.

Membrii asociați plătesc o cotizație anuală obligatorie de 250 lei.

Art. 8. — Membrii asociați au dreptul de a adresa societății diferite comunicări pe cari le pot citi și discuta în adunările generale dacă mai înainte fuseseră acceptate de birou.

Ei pot fi membrii în Comisiunile de studiu și beneficiază în acest caz de prerogativele cari aparțin membrilor titulari. Intre altele ei beneficiază de dreptul de a asista și a lua cuvântul la toate adunările generale.

În nici un caz ei nu participă la alegeri.

Administrațiunea societății

Art. 9. — Administrațiunea societății este încredințată unui birou și unui Consiliu de Direcție.

Art. 10. — Biroul se compune dintr'un prezident, din patru vice prezidenți, un secretar general, un secretar general ajutor și un casier.

Biroul poate desemna secretari auxiliari, cari să asigure bunul mers al lucrărilor societății. Ei nu fac parte din birou și pot fi aleși dintre membrii asociați.

Art. 11. — Prezidenții și Vice-Prezidenții sunt aleși de Adunarea Generală dintre membrii titulari ai Societății.

Ceilalți membri ai biroului sunt numiți de Consiliul de Direcție.

Toți membrii biroului exercită funcțiunile lor pe timp de doi ani. Prezidentul și vice-prezidenții nu pot fi realesi de cât după doi ani de la expirarea mandatului lor.

Art. 12. — Consiliul de Direcție se compune :

1. Din Prezidentul și Vice-Prezidenții Societății ;

2. Din foști prezidenți ai societății cu titlul de prezenți onorifici ;

3. Din 16 membrii aleși de Adunarea generală pe timp de patru ani.

Primul Consiliu de Direcție și primul birou s'au ales prin semnarea procesului verbal de constituire a societății, care face parte integrantă din prezentul statut.

Secretarii generali și casierul aleși de Consiliul de Direcție fac parte de drept din acest Consiliu pe timpul funcțiunei lor.

Art. 13. — Cei 16 membrii aleși de Consiliul de Direcție se reînnoesc câte o pătrime pe rând și nu pot fi realesi de cât după doi ani de la expirarea mandatului lor.

Art. 14. — Toate alegerile efectuate de Adunarea Generală se fac prin scrutin secret.

Votul prin corespondență este admis.

La prima votare, alegerea nu are loc de cât cu o majoritate absolută a votanților. Dacă această majoritate n'a fost obținută, a doua votare este amânată pentru o adunare următoare și, în acest caz, majoritatea relativă decide.

Art. 15. — Consiliul are direcțiunea generală a societății. El se întrunește în ședințe ordinare odată pe lună, din luna Noembrie până în luna Iunie

Art. 16. — Birourul are gestiunea bunurilor societății. El dă socoteala de această gestiune Consiliului de Direcție.

Membrii săi au calitatea, în mod colectiv sau individual, de a reprezenta Societatea față de terți.

Art. 17. — Adunarea generală a membrilor titulari, ține o întrunire anuală, a cărei dată se fixează de însăși adunarea sau de Consiliul de Direcție prin delegarea adunării generale.

Art. 18. — Adunarea Generală precedează la alegerile anuale și aprobă conturile casierului.

Art. 19. — Adunarea Generală hotărăște modificările ce trebuiesc aduse Statutelor, fie că aceste modificări sunt propuse de Consiliul de Direcție, fie că sunt din inițiativa unuia sau mai multor membrii titulari ai societății.

În cazul când aceste propuneri emană de la membrii societății, în mod individual, ele trebuiesc supuse consiliului de Direcție ; acesta nu este obligat de a le aduce în discuțiunea adunării generale.

Dacă propunerea de modificare a Statutelor este semnată de 20 membrii cel puțin, Consiliul de Direcție este ținut a o înscrie în ordinea zilei adunării generale.

Consiliul de Direcție are dreptul, în acest caz, de a prezenta sub formă de raport, avizul său, asupra propunerii făcute adunării generale.

Art. 20. — Pentru hotărârile luate de adunarea generală votul prin corespondență nu este admis. Hotărârea se ia cu majoritatea absolută a membrilor prezenți.

Dacă e vorba de a se modifica Statutele, numărul votanților trebuie să fie de 40 membrii cel puțin.

Art. 21. — În afară de întrunirea anuală a adunării generale, Consiliul de Direcție, poate să convoace întruniri extraordinare, fie pentru a delibera asupra propunerilor de modificare a statutelor, de care a fost sesizat, sau care emană din inițiativa sa ; fie pentru a proceda, dacă crede de cuviință la alegeri parțiale, cu scop de a completa vacanțele cari se vor fi produs în birou, în Consiliul de Direcție, sau printre membrii Societății, fie pentru alte motive lăsate la aprecierea consiliului.

Fondul Societății

Art. 22. — În vederea realizării scopului societății se va forma un fond compus din cotizațiuni, donațiuni, legate și subvențiuni.

Funcționarea Societății

Art. 23. — Societatea ține, din luna Noembrie până în luna Iunie, reuniuni lunare, la care iau parte, de drept, membrii titulari ai societății, și de asemenea și membrii asociați, în condițiunile fixate la art. 8.

Prin excepție, pot asista la reuniuni și lua parte la discuțiuni, chiar persoane străine societății, dacă ele au fost autorizate de birou sau dacă au fost invitate de el, pentru competența sau specialitatea lor.

Art. 24. — Ordinea zilei a reuniunilor se fixează de Consiliul de Direcție.

Reuniunile sunt consacrate discuțiunei diferitelor comunicări cari sunt prezentate de membrii titulari cu avizul Consiliului de Direcție.

De asemenea se va da citire comunicărilor prezentate de membrii asociați în cadrul și în condițiunile prevăzute de art. 8.

Art. 25. — Se pot prezenta rapoarte, pentru susținerea propunerilor de reforme legislative, fie individual, de membrii Societății, fie de una din secțiunile societății, după ce aceste propuneri de reformă legislativă au fost preparate, studiate și admise de secțiunea respectivă.

Intrunirea, căreia a fost prezentată propunerea poate, sau să trimită propunerea uneia din secțiuni sau să numească o comisiune specială pentru a o studia.

Nici o hotărâre asupra chestiunilor supuse încă studiului în secțiuni, nu poate fi luată de adunarea generală.

Art. 26. — Societatea este împărțită în următoarele comisuni : Comisiunea de drept civil, comisiunea de drept penal, comisiunea de procedură civilă, comisiunea de drept administrativ, comisiunea de filosofia dreptului, comisiunea de reformă a constituțiunei, comisiunea de drept comercial. Comisuni speciale de studii : 1) Pentru legiferarea muncii ; 2) Pentru drepturile femeiei ; și 3) pentru legislația comparată.

Art. 27. — Fiecare secțiune se compune dint'un președinte, doi vice-președenți și un secretar. Ei vor aleși de membrii fiecărei secțiuni în parte.

Art. 28. — Congresele prevăzute de art. 3 vor cuprinde în afară de membrii societății, onorifici, titulari sau asociați, toate persoanele care vor adera la condițiunile de admisibilitate fixate de Consiliul de Direcție al Societății, și cari vor plăti o cotizație care se va determina.

Art. 29. — Societatea va publica un buletin, într'un volum unic sau în fascicule separate, cu scop de a reproduce comunicările sau rapoartele prezentate în adunările societății și de a cuprinde dări de seamă despre lucrările ei.

Lucrările și dările de seamă ale congreselor se vor publica separat, dacă va fi posibil.

Dizolvarea societății

Art. 30. — Dizolvarea societății poate fi pronunțată de adunarea generală, convocată în acest scop.

Propunerea poate să emane, fie dela Consiliul de Direcție, fie din inițiativa individuală, a membrilor titulari ai Societății. În acest ultim caz, ea trebuie să fie supusă Consiliului de Direcție, care nu este ținut de a convoaca adunarea și de a aduce chestiunea la ordinea zilei de cât numai dacă propunerea este semnată de mai mulți de 20 membrii.

Art. 31. — Adunarea generală după votarea dizolvării, decide dacă este cazul de a se numi lichidatori speciali sau de a se încredința sarcina lichidării Consiliului de Direcție în funcțiune.

Art. 32. — Numai adunarea generală are calitatea de a regula atribuirea bunurilor societății, sub rezerva acelor cari vor fi fost dăruite sau constituite ca legate cu condițiunea expresă ca ele să rămână în mâinile societății, în vederea scopului social urmărit de ea. Aceste bunuri trebuie să se întorcă moștenitorilor, donatorilor sau testatorilor.

Art. 33. — Consiliul de Direcție este însărcinat de a stabili un regulament general pentru executarea prezentelor Statute.

BIBLIOGRAFIE

Jean S. Matesco. L'obligation unilaterale et le code civil. Paris 1919. Jouve & Cie. éd., 245 pag.

Nădăjduiesc să văd scriindu-se odată (și poate, stimulându-se printr'un premiu) o analiză a tezelor și lucră-

rilor de valoare ale studenților români ai facultăților juridice din străinătate și în special ai celei din Paris, alma mater. S'ar întâlni în paginile acestei broșuri nume cari au ilustrat în urmă viața noastră culturală și socială și cari își vedeau în operele de sinteză ale tinereții gemenii aptitudinilor viitoare.

Decamată găsesc că e o datorie de cronicar să semnalăm atențiunii celor cari, în clipe de răgaz, găsesc util să se fină în curent cu progresul dreptului, partea de contribuție a tinerilor generații în realizarea acestui progres.

Teza de doctorat a d-lui Mateescu, a cărei citire o datorez unei colegiale amabilități a autorului, a găsit o foarte bună primire în cercurile juridice franceze și merită, nu numai prin această consacrare, mai multă atenție din partea presei judiciare de cât se acordă de obicei.

E o încercare serioasă de a desăvârși opera începută cu mult curaj de René Worms prin teza sa din 1891 „Dela volenté unilatérale“ la lumina studiilor ulterioare și a unei răbdătoare și minuțioase reflecțiuni proprii.

Lipsită de abilitatea, pe care o dă deprinderea publicistică, teza d-lui Mateescu este o expresiune sinceră a tendinței de a degaja din textele de lege, din frământările doctrinei și jurisprudenței și din necesitățile sociale ale vremii o justificare a principiului obligațiunii unilaterale.

Definind-o «o manifestare făcută de o singură persoană în scopul de a produce o obligație» (p. 15), după un istoric, în care arată cum dreptul roman a cunoscut instituția (policiteia, stipulațiunea pentru altul), dar nu și principiul și cum aceeași este și situația în codul civil german, care în § 305 și 342 nu admite validitatea obligațiunii unilaterale de cât în mod limitativ în privința ofertei de a contracta, a titlului la purtător, a fundațiunii și a promisiunii publice de recompensă. — d-sa găsește că în dreptul francez obligațiunea unilaterala are un fundament legal, juridic și social.

D-sa combate părerea autorilor cari ca Aubry & Rau și Demolombe cred că obligația unilaterala e exclusă de textul art. 1370 fr., a cărui redactare de altfel este unanim criticată, arătând că teptul e enunțiat, neexcludând printre isoarele de obligațiune declarația unilaterala de voință, ba chiar conținând-o implicit întrucât convenția e un acord de voințe.

În aceeași ordine de idei D-sa arată că e o eroare a se considera obligația unilaterala ca având un caracter potestativ, deoarece doctrina și jurisprudența (adăogăm în codul italian chiar legea) dau de exemplu ofertei efecte cari o sustrag voinței absolute a celui ce a făcut-o, de pildă menținerea întrun termen normal conform uzului.

Autorul dă numeroase exemple de cazuri, în cari legiuitorul s'a referit la principiul obligațiilor unilaterale (p. 70) ex: renunțarea la succesiune sau legat, oferte de purgă imobiliară, oferte reale; apoi: emanciparea, recunoașterea copilului natural, stipulația pentru altul, etc.

Dim acest fundament legal, unit cu o îndoită utilitate socială, d-sa ridică declarațiunea de voință la înălțimea unui principiu juridic fundamental pentru întreaga teorie a obligațiilor și în ca substrat de logică juridică principiiu libertății voinței — corolar al dreptului omului — atât timp cât nu lezează ordinea publică sau bunele moravuri.

D-sa distinge între faptul de a avea drepturi fără știința titularului (sezina, beneficiul unei stipulații, gestiunea de afaceri, art. 998 dreptul ex delicto) și confuzia ce o face cel ce crede că pot fi drepturi contra voinței titularului.

Făcând o critică a codului care se ocupă de elementele

convențiunii fără a cerceta mai înainte pe ale declarațiunii de voință, autorul studiază aceste elemente, se ocupă de transmiterea obligațiunii unilaterale și după ce citează cazuri în care jurisprudența a făcut aplicarea acestor principii spre a putea da soluția cerută de împrejurări, încheie printr'o analiză minuțioasă a ofertei și stipulațiunii pentru altul la lumina teoriei generale a declarațiunii unilaterale de voință.

* * *

Interesantă prin partea de contribuție personală care denotă o conștiințioasă pregătire, lucrarea d-lui I. Mateescu, liberată de pasagiile necesitate de mediul în care trebuia prezentată, restrânsă ca expunere și amplificată în aplicațiuni, ar constitui într'o ediție în limba românească, pe care o așteptăm, una din cărțile de doctrină generală necesară celui ce găsește că dreptul nu e o colecție alfabetică sau cronologică de legi, ci o înălțuire de principii, a căror aplicare e legea.

ALEX. VELESCU

Dr. în Drept, Avocat

* * *

Anunțăm cu plăcere că în editura Soc. „Cartea Românească“ a apărut primul volum din **TRATATUL DE MEDICINA-LEGALA** de Dr. George Bogdan, Profesor de Medicină-Legală la Universitatea din Iași, Medic legist pe lângă Trib. Iași.

Acest prim volum intitulat: **Atentate contra sănătății și a vieții prin răniri și loviri** din punctul de vedere *juridic și medico-legal* cuprinde două mari diviziuni: A) Partea juridică care se ocupă de comentariile articolelor din C. P. R. relațiv la răniri și loviri și B) Partea științifică medico-legală.

Lucrarea astfel concepută va avea o mare utilitate și va fi necesară nu numai d-lor medici și studenți, dar și d-lor magistrați și avocați, care vor găsi în acest volum tot ceea ce se referă la acest studiu atât de important.

Medicul va avea o călăuză pentru studierea și recunoașterea diferitelor plăgi, sau traume, acte de violență, etc., ce se pot ivi în practică, magistratul va putea mai cu ușurință stabili în *Civil* ca și în *Penal* gravitatea și consecințele acestor răniri și loviri, avocatul va putea compăni culpabilitatea sau din potrivă nevinovăția infractorului, făcând astfel ca legea să fie aplicată în înțelesul ei cel mai larg, mai echitabil și mai în raport cu faptul comis.

Volumul în preț de lei 40 se găsește de vânzare la principalele librării și la *Curierul Judiciar* Calea Rahovei No. 5. Se va adăoga 2 lei pentru porto-poștal.

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTIȚIE S. U.

Audiența dela 12 Mai 1921

Președenția d. VICTOR ROMNICEANU, Prim-Președ

Un grup de avocați din Iași cu D-ra Elena Popp

Deciziunea No. 1

Femeia avocat. — Dreptul de a exercita profesiunea de avocat nu poate fi recunoscut femeiei. — Art. 1 din legea pentru organizarea Corpului de avocați.

Starea de drept și de fapt, existentă în 1864, când legiuitorul a reglementat pentru prima oară exercițiul dreptului de avocat în țară, și când tradiția și moravurile nu pot permite a presupune că în acest timp femeia ar fi putut pleda, a rămas

neschimbată și sub imperiul legii din 1907, când s'a reorganizat Corpul avocaților, căci nimic nu înderează că acest legiuitor a voit să schimbe starea din trecut și să dea femeilor dreptul de a exercita profesia de avocat — în acest sens sunt chiar concluziunile raportului legii.

În afară de aceste considerațiuni, se opun la o interpretare în favoarea femeilor și legea de organizare judecătorească și incapacitățile din dreptul civil, — iar generalitatea termenilor din diferite legiuiri, nu poate fi considerată de ajuns, pentru a autoriza pe femeie a cere aceleași drepturi ca și bărbații, căci atunci când legiuitorul a voit să întindă și la femeie dispozițiunile unei legi, le-a făcut în mod expres, — astfel în legea Corpului T. P. etc.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză ;
Pe d-nii avocați în dezvoltarea motivelor de casare ;
Pe d-nii avocați în combateri și
Pe d-l Procuro general N. Procopescu, în combateri pentru casare.

Deliberând,

Asupra motivului VII de casare :

«Violarea art. 1 din legea pentru organizarea corpului de Avocați.

«În adevăr pentru exercitarea profesiei de avocat legea cere să fii român, să ai titlu de studii juridice adică licențiat în drept sau doctor în drept și se mai cere să fii major. Onor curtea de apel din Iași secția II prin Decizia cu No. 15 din 26 Aprilie 1920, admitând opozițiune făcută de d-ra Pop, interpretând acest text susține că nimic nu se opune ca aceste expresiuni să cuprindă și femeile de oarece termenii legii fiind generali nu fac nici o deosebire de sex. Ce vedem, o decizie o respinge ca avocat și alta o admite tot a acelei Curți și Secții (vezi jurnalele alăturate). Ce se spune de Justiția Curții de Apel din Iași numai în chestia feminină ?

«Din intențiunea însă a diferiților legiuitori cari au legiferat organizarea Corpului de avocați, nu reese de nicăieri că condițiunile cerute de art. 1 se întind și asupra femeilor ; în adevăr, în anul 1864 când a fost constituit corpul de avocați, legiuitorul a organizat acest corp la acea epocă să fie compus numai din bărbați, aceasta conform cu tradițiile țării cari erau că femeile nu puteau fi înlocuite ca vechii, nu aveau dreptul să pledeze ; dacă legiuitorul din 1864 ar fi înțeles că dispozițiunile legii să se întindă și asupra femeilor, atunci ar fi spus în mod expres, tocmai spre a arăta voința de a rupe cu tradiția țării, mai ales că această lege s'a luat din Franța ; în această privință era obiceiuri și tradițiuni ca și la noi, și unde, ca femeia să poată pleda ca avocat, a trebuit să se facă o lege specială în 1900. De altfel generalitatea termenilor în diferitele legi, nu a fost nici la noi considerată de ajuns pentru a autoriza pe femeie să reclame aceleași drepturi ca și bărbații, și atunci când legiuitorul a voit să întindă dispozițiunile unei legi, ceiace n'a făcut în legea pentru organizarea corpului de avocați, a făcut aceasta în mod expres în dispozițiuni speciale ca în legea instrucțiunii publice, în legea telegrafo-poștal etc. Dar ceiace ne arată în mod neîndoios intenția legiuitorului este raportul d-lui Ministru Antonescu, Vezi pag. 51 ed. oficială, care a însoțit legea avocaților din 1907, în care se spune lămurit că nu s'a prevăzut în proiect deplul femeii de a fi avocat. Deși acest raport nu are putere obligatorie, nu se poate tăgădui că el este soriginea cea mai sigură pentru a interpreta legea, fiindcă este expresiunea părerei delegaților într-regulii corp legiuitor care a votat acest proiect așa cum a fost prezentat și întocmit, fără ca cineva să facă vre-o rezervă sau să fi provocat vre-o discuție în această privință. Numai legiuitorul poate aprecia și decide dacă în viitor este

în folosul și al Justiției și al femeii ca să o admită la exercițiul profesiei de avocat, care are o legătură atât de strânsă cu funcțiunea judecătorească (vezi art. 17 și 31 din legea de organizare judecătorească). Încât avocatul poate să suplinească pe judecător ori pe membrii Ministerului Public. Numai legiuitorul poate să desființeze incapacitățile create de codul civil pentru femeie și s'o facă absolut egală cu bărbații pentru a putea face parte ca și ei, cu aceeași libertate și independență din ordinul avocaților, până atunci însă legea trebuie aplicată respectându-se intenția legiuitorului, care este sigur că n'a voit să rupă cu tradiția constantă a trecutului. De altfel profesia de avocat implică zilnic contracte de locațiune de serviciu pe care dânsul le face cu diferiții săi clienți. O femeie care exercită avocatura, care ar fi lovită de incapacitate prin căsătorie ar fi veșnic obligată să fie ajută de soțul său pentru valabilitatea contractelor ce încheie. În spețe analoage cum ar fi cu femeia comerciantului, legiuitorul a prevăzut cazul introducând în legea comercială conșimțământul tacit al barbatului. Iată însă un motiv care arată intenția legiuitorului din 1864 și 1907 că niciodată n'a înțeles ca prin «român» să cuprindă atât pe bărbat cât și pe femeie, căci în acest caz ar fi regulat și această situațiune. Legea a fost luată din Franța unde era aceeași concepțiune (E. Garsonnet ed. II No. 258).

Având în vedere că Curtea de Apel din Iași, prin deciziunea atacată cu recurs, a judecat că femeile dacă întrunesc condițiunile de naționalitate, vârstă și capacitate cerută de legea pentru organizarea Corpului de avocați, au dreptul de a fi avocați și în consecință a decis că intimata Elena Popp, bine a fost înscrisă de consiliul de disciplină în tabloul avocaților din jud. Iași ;

Considerând că este adevărat ceiace Curtea de Apel afirmă în deciziunea sa, că atunci când legea se exprimă în mod general, ea cuprinde atât pe bărbați cât și pe femei ;

Considerând însă, că această regulă nu este absolută ;
Că, în adevăr, dacă ea s'ar aplica întotdeauna, atunci femeile ar putea revendica, cu o egală țarie, nu numai dreptul de a fi avocat, dar chiar și acela de a fi judecător, ba încă și drepturile politice, căci, nici în Constituție, nici în celelalte legi de organizare, nu este prevăzută vre-o interdicțiune formală pentru ele, textul acestor legi fiind redactat tot așa de general ca și art. 1 din legea avocaților, însă nimeni până acum n'a susținut că, pe temelii legilor, azi în vigoare, femeile ar putea reclama asemenea drepturi ;

Că de aceia din generalitatea termenilor întrebunțați de legiuitor nu se poate deduce un argument pentru admiterea femeilor la exercițiul profesiei de avocat ;

Că rămâne, dar, a cerceta spiritul și intențiunea cari au presidat la creierea legilor prin care s'a reglementat exercițiul profesiei de avocat și care decurg și ele din uzurile și necesitățile timpului în care acele legi au fost alcătuite ;

Considerând că în anul 1864, atunci când legiuitorul nostru a reglementat pentru prima dată exercițiul profesiei de avocat, moravurile și tradiția necontestate erau că femeile nu aveau dreptul să pledeze ; prin urmare este învederat că legea la acea epocă a organizat corpul de avocați ca să fie compus numai din bărbați ; căci altfel legiuitorul ar fi arătat în mod expres voința sa de a inova, mai ales că legea din 1864 s'a luat din Franța, unde, în această privință, erau aceleași obiceiuri și tradiții ca și la noi și unde, pentru ca să se dea femeii dreptul de avocat, a trebuit să se facă o lege specială în anul 1900 ;

Că, dar, în anul 1864, nici starea legală și nici cea consuetudinală nu permite a presupune că în acel timp femeia ar fi putut exercita profesia de avocat ;

Considerând că această stare de drept și de fapt existentă sub imperiul legii din 1864, a rămas neschimbată și sub imperiul legii din 1907, când s'a reorga-

nizat corpul avocaților, căci nimic nu învederează că legiuitorul din 1907 a voit să schimbe starea lucrurilor din trecut și să dea și femeilor dreptul de a exercita profesia de avocat;

Că, din contră, cu toate încercările făcute în această direcțiune și cu toate că în Franța intervenise o lege specială cu mult înainte, pentru acordarea dreptului de avocat femeilor, legea din 1907, nu cuprinde o dispoziție formală în acest sens; ba din contră, intențiunea legiuitorului reese, în mod neîndoios din raportul care a însoțit legea, în care raport se spune lămurit că nu s'a prevăzută în proiect dreptul pentru femei de a fi avocat, pentru considerațiuni anume arătate;

Că deși acest raport nu are putere obligatorie, nu se poate tăgădui însă că el este sorgintea cea mai sigură pentru a interpreta legea, fiindcă este expresiunea păreri de delegaților întregului corp legiuitor care a votat acest proiect, așa cum a fost prezentat și întocmit, fără ca cineva în adunarea deputaților ori în Senat să fi făcut vre-o rezervă sau să fi provocat vre-o discuțiune în această privință;

Că, în afară de aceste considerațiuni, la o interpretare favorabilă femeilor se opune și legea de organizare judecătorească care investeste, în anumite împrejurări, pe avocați cu îndeplinirea oficiului de procuror sau de judecător, oficiu ce se recunoaște de toți că o femeie nu îl poate îndeplini, dar care nu i s'ar putea refuza odată ce în lege nu se prevede o asemenea incompatibilitate pentru ea;

Că sunt încă incapacități create de codul civil pentru femeia măritată, care nu poate lua niciun angajament, nici sta în judecată fără autorizația maritală, și cari prin urmare ar constitui în unele cazuri o piedică în exercițiul profesiei de avocat;

Considerând, în fine, că generalitatea termenilor în diferite legi n'a fost considerată de ajuns pentru a autoriza pe femeie să reclame aceleași drepturi ca și bărbații, căci atunci când legiuitorul a voit să întină și la femei dispozițiunile unei legi, a făcut aceasta în mod expres, prin dispozițiuni speciale, după cum a făcut în legea instrucțiunii publice, în legea Corpului telegrafic și poștal și altele, ceiace însoți n'a făcut pentru femei în legea corpului de avocați;

Considerând că din toate cele mai sus expuse rezultă că în starea actuală a legislației noastre, judecătorul, chemat a aplica legea și a o interpreta după intențiunea pe care a avut-o legiuitorul în momentul confecțiunii ei, nu poate, ținând seamă de această intențiune, care este sigur că n'a voit să rupă cu tradițiunea, să recunoască femeilor dreptul de a exercita profesia de avocat, acest lucru nu-l poate face decât legiuitorul, căci în competența lui este de a examina condițiunile și starea socială de azi și de a decide dacă față cu noile împrejurări și necesități trebuie să modifice și în ce limite, legislațiunea existentă atât în folosul justiției cât și al femeii;

Că astfel fiind, Curtea de apel din Iași numai printr-o greșită interpretare a art. 1 din legea pentru organizarea corpului de avocați din 1907, a recunoscut întimatei Elena Popp dreptul de a profesa avocatura și a menținat înscrierea sa în Baroul avocaților din județul Iași, și prin urmare motivul de casare este întemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, Casează, etc.

NOTĂ. — Această mare problemă a femeii avocat este credem, încheisă. Nou proiect al legii pentru organizarea Corpului de avocați, elaborat de Marele Congres din Bucu-

rești *) admițând femeia avocat, nu face decât să evolueze către o stare de drept, care în fapt era în concepția tuturor.

Credem că în curând acest proiect va deveni lege și astfel se va șterge și marea nedreptate ce s'a făcut unor femei cari, inscrite în barou, hotărârile de admitere fiind atacate de un grup de avocați, ca în cazul de față, vor fi soace din barou, pe când altele, cari au avut sansa ca hotărârile cari au admis înscrierea lor să rămână definitive, prin neatacare, vor continua să rămână a profesa în barou.

În ce privește doctrina și jurisprudența în chestia femeii avocat, a se vedea: *Curierul Judiciar* No. 32-33 din 1920, care cuprinde decizia Curții Apel Buc. s. III No. 30 din 8 Martie 1920 cu *Nota* Ion Roșu, pseudonim sub care se ascunde numele unuia dintre cei mai distinși magistrați, și decizia Curții de Apel Iași s. II, No. 2/920; Cas. s. unite de izia No. 6.915, în *Curierul Judiciar* No. 55/915, pag. 453; Curtea de Apel Galați s. I. decizia No. 113/914, în *Curierul Judiciar* No. 71/914, cu *Nota* d-lui profesor D. Alexandrescu; *Alc. Andreu-Lascaru Moldoveanu*, «Femeia-Avocat» în *Curierul Judiciar* No. 33, 35 și 47/915 și în broșura editurii *Curierul Judiciar*, 1915; G. Pherikyd, «Femeia-Avocat la Roma» București 1920, Tip. *Curierul Judiciar* 1920. (N. R.)

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 6 Decembrie 1920

Președenția d-lui G. V. BUZDUGAN, Președinte

În Tomescu cu G. Tașcă

Decizia No. 617

Convențiuni. — Clauze obscure. — Instanța de fond este în drept a stabili intenția părților. — Dreptul ei de a respinge proba cu martori cerută pentru a dovedi contrariul intențiunii astfel stabilită. — Art. 1191 c. c.

Ordonanțe prezidențiale. — Cazurile în care se admite. — Dreptul instanței de referé de a examina sumar chiar fondul pricinii. — Art. 66 bis pr. c.

Jurământ. — Jurământ asupra fondului deferit în instanța de referé. — Acceptarea lui. — Consecințe cu privire la rezolvarea noțiunii referitoare la însăși validitatea titlului.

1. Instanța de fond este în drept a stabili intenția părților, prin interpretarea clauzelor obscure ale unei convențiuni. Odată această intențiune determinată este inadmisibilă proba cu martori cerută pentru a stabili contrariul ei.

2. Instanța de referé este autorizată a examina sumar chiar fondul pricinii, atât în vederea justificării competenței sale, cât și din punctul de vedere al faptului, că numai astfel poate apriza care din părțile litigante are în favoarea sa aparențele unei situațiuni juridice legale care să justifice încuviințarea măsurii solicitate.

3. În cazul când în instanța de referé o parte a deferit celeilalte jurământ cu privire la titlul pe care și întemeiază dreptul său, iar jurământul a fost primit, însăși validitatea acestui titlu a fost definitiv rezolvată.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier Botez, pe d-l av. Cristescu pentru recurent în susținerea recursului, pe d-l av. Naumescu pentru intimat în combateri și pe d-l Procuror Al. Gane în concluzi de respingere;

*) A se vedea broșura *Congresul avocaților, 1921*. București, Tip. «Curierul Judiciar», Prețul 20 lei.

Deliberind,

Asupra recursului făcut de d-l Ioan Tomescu contra sentinței No. 215/920 a Trib. Ilfov S. III, dată în cauză cu intimatul Al. Veleanu, reprezentat azi prin curatorul său G. Tașcă.

Văzând motivele I și II din recurs:

«Exces de putere și nemotivare ;

«D-l Al. Veleanu, intimatul, a cerut Trib. Ilfov S. III pe baza unei declarațiuni ce i-am dat, având data de 7 Ianuarie 1920, și potrivit art. 66 pr. civ. evacuarea mea din încăperile ce ocup în imobilul său din str. Popa Soare No. 2 și d-l Președintele al Trib. prin ordonanța No. 1944/920 a ordonat evacuarea mea din acel imobil. Am declarat apel în contra acestei ordonanțe și am cerut Trib. în susținerea apelului meu să-mi admită proba cu martori pentru a completa dovezile care rezultă din interogatoriul luat intimatului, din actele depuse la dosar și din toate împrejurările cauzei, pentru a dovedi că în afară de faptul ocupației imobilului am plătit totdeauna chirie d-nei Zoe Manu, autoarea d-lui A. Veleanu. Trib. mi-a respins proba cu martori ca inadmisibilă;

«Hotărând astfel Trib., comite un exces de putere, iar în sentința nu motivează pentru ce proba cu martori este inadmisibilă;

«Denaturarea declarațiunii cu data de 7 Ianuarie 1920. Trib. în considerentele sale se întemeiază pentru a mi respinge apelul nu numai pe jurământul prestat de A. Veleanu dar și pe declarația din 7 Ianuarie 1920 dată de mine și interpretează acest act, ca ridicându-mi calitatea de chirieș.

«Ori, din declarație rezultă că n'am plătit chirie d-lui A. Veleanu și că n'am fost chirieșul imobilului din str. Popa Soare No. 2 proprietatea d-nei Zoe Manu, pe care d-l Veleanu nu a luat-o în posesie decât în Decembrie 1919. Interpretând astfel această declarație Trib. o denaturează»;

Având în vedere că prin sentința de față se constată că intimatul ca proprietar, pretinzând că recurentul îi deține fără nici un titlu o cameră dintr'un imobil al său, a cerut pe calea art. 66 bis pr. civ. evacuarea imobilului, cerere care i-a fost admisă, atât prin ordonanța prezidențială cât și prin sentința atacată cu recurs. Că pentru a admite cererea de evacuare instanțele de fond constată că, recurentul a dat la 7 Ianuarie 1920 o declarațiune prin care arată că se va muta din imobil în discuțiune la 14 Februarie 1920 și că n'a avut nici o dată calitatea de chirieș;

Având în vedere că instanțele de fond, recurentul a susținut că, prin menționata declarațiune a înțeles să declare că n'a plătit chirie și n'a fost chirieș al intimatului, care devenise proprietar al imobilului abia în Decembrie 1919, dar că a avut calitatea de chirieș față de autoarea intimatului și a cerut să dovedească cu martori că a plătit chirie autoarei intimatului, iar astăzi prin motivele de recurs pretinde că Trib. denaturează menționata declarațiune când pe baza ei decide că n'a fost nici o dată chirieș și nu motivează pentru ce respinge proba cu martorii, cerută;

Considerând că din termeni declarațiunii în discuțiune nu reese în mod neîndoios dacă recurentul a înțeles să afirme că nu a fost nici o dată chirieș al intimatului, ori dacă nu a fost chirieș în imobilul intimatului, că nefiind deci vorba de o denaturare a înțelesului unei declarațiuni categorice ci de o determinare a intenției ce e făcută în mod suveran, ca atare scapă controlului acestei Inalte Curți.

Considerând că determinat fiind înțelesul declarațiunii în sensul că recurentul nu a fost nici o dată chirieșul imobilului ce ocupă și față de declarațiunea sa că se va muta la o anumită dată, Trib. cu drept cuvânt, dat fiind dispozițiunile art. 1191 c. civ. refuză proba cu martori cu care recurentul voia să dovedească că a plătit chirie și deci implicit că a avut calitatea de

chirieș că arătând în sentința atacată cu recurs, că această probă este inadmisibilă din cauza conținutului declarațiunii, motivează suficient pentru a respinge proba cu martori și deci nu săvârșește un exces de putere, după cum pretinde recurentul;

Că prin urmare motivele de recurs sunt nefondate;

Asupra motivului III de recurs:

«Violarea și reaua interpretare a art. 66 bis pr. civ. Exces de putere. Din practicarea și considerentele sentinței trib. rezultă că am susținut totdeauna că am fost chirieșul imobilului din str. Popa Soare 2 și că am plătit chiria d-nei Zoe Manu, autoarea d-lui Veleanu. Nici declarația din 7 Ianuarie 1920, nici jurământul deferit și prestat de d. A. Veleanu, care se referă la unele fapte personale ale acestuia, nu contrazic acest fapt. În tot cazul era contestația la trib. asupra titlului meu: D-l Veleanu contestând calitatea mea de chirieș, iar eu invocând această calitate, care rezultă din împrejurările și actele depuse în proces și pe care ceream trib. să încuviințeze ca să o dovedesc cu martori. Trib. a tranșat acest litigiu, hotărând că n'am calitatea de chirieș, judecând astfel, violează art. 66 bis pr. civ. intinzându-i sfera de aplicațiune;

«În adevăr, acest text permite trib. să intervie numai în cazuri grabnice pentru păstrarea unui drept precum și cu ocazia executării unor titluri judecătorești, el nu autoriză trib. să hotărască când însuși dreptul sau titlul este contestat.

«În acest din urmă caz, partea trebuia să se adreseze pe cale principală pentru a și valida dreptul. Numai prin exces de putere trib. a ordonat evacuarea, statuând și asupra drepturilor și calității mele»;

Considerând că, dacă pe calea excepțională și sumară a art. 66 bis pr. civ., nu poate fi soluționat fondul dreptului, un examen sumar al afacerii este autorizat de lege și indispensabil chiar, atât pentru a se justifica competența acestei instanțe excepționale de a lua o măsură provizorie, cât și pentru ca judecata să poată aprecia din punctul de vedere al măsurii ce i se cere, care dintre părțile litigante are în favoarea sa aparențele unei situațiuni juridice legale și justifică un interes legitim pentru ea să se poată încuviința măsura solicitată;

Că prin urmare în cauză, Trib. a putut examina titlul pe care intimatul își întemeiază cererea sa de evacuare și constatând că recurentul afirmă numai, dar nu face nici o probă a existenței vre unui titlu cu aparențe de legalitate care să justifice menținerea sa în imobil, din acest punct de vedere, măsura de evacuare luată de Trib. se găsește justificată;

Având în vedere însă, că recurentul a susținut că, ocupă imobilul în calitate de chirieș și pentru a face această dovadă între altele s'a servit fără succes și de proba jurământului, pe care l-a deferit intimatului, care l-a acceptat și prestat;

Că astăzi prin acest motiv de recurs pretinde că s'a tranșat însăși fondul contestației, violându-se art. 66 bis pr. civ.;

Considerând că dacă o parte, nu poate fi obligată a și vedea rezolvată pe calea sumară a acestui text de lege, validitatea titlului, pe care își întemeiază dreptul său, această regulă nu poate avea de efect de a nimici prin simpla voință a uneia din părți caracterul tranșacțional al probei jurământului oferit de dânsa, acceptat și prestat de partea adversă;

Că, prin urmare, măsura de evacuare încuviințată de Trib. și justificată chiar fără proba jurământului, are a se menține cu atât mai mult în urma acestui contract judiciar, încheiat de părți și ca atare motivul de recurs e neîntemeiat;

Pentru aceste motive curtea respinge etc.

NOTĂ.— Credem că primele 2 soluțiuni date

de Inalta Curte, nu sunt deloc în conformitate cu interpretarea textelor de lege aplicate.

În adevăr: În prima soluțiune, Curtea de Casație spune, cu drept cuvânt, că instanțele de fond sunt suverane în determinarea intențiilor părților, rezultând dintr'un act cu termeni necategorici. De aci, și rămânând într'un cerc vișios, Inalta noastră Curte, deduce că instanțele de fond nu violează articolul 1191 din C. Civ. când resping proba cu martori cerută de una din părți pentru a preciza intenția rezultând din actul cu termeni îndoioși.

Când termenii unui act nu sunt clari și preciși, efectele juridice rezultând din el nu pot fi aceleiași, cu acele care rezultă dintr'un act cu clauze precise. În consecință, de câte ori găsim în lege, efecte juridice date clauzelor contractelor, ele se referă întotdeauna la clauze precise.

În speța noastră, instanța de fond nu putea bazându-se pe articolul 1191 să respingă proba cu martori cerută de una din părți, pentru a clarifica clauzele contractului cu termeni îndoioși, dat fiind că acest text nu se aplică de cât la contractele asupra interpretării cărora nu începe discuție. Actele al căror conținut poate fi interpretat, își pierd valoarea unor probe și nu pot servi de cât ca un început de dovadă, care poate fi completată și prin martori.

Instanța de fond, putea respinge proba cu martori, însă numai pe motivul că celelalte dovezi clarifică suficient clauzele contractului și în nici un caz nu putea respinge această, în baza articolului 1191. Dacă am admite soluțiunea contară, ar rezulta să dăm instanțelor de fond dreptul suveran de a se pune singure în cadrul aplicării unui text, fără ca Inalta Curte să poată cenzura.

* * *

Art. 1191 din C. Civ. spune: «Dovada despre un lucru oarecare de o sumă sau de o valoare mai mare de 150 lei, chiar pentru depozit voluntar, nu se poate face decât sau printr'un act autentic, sau prin un act sub semnătura privată.

Nu se va primi niciodată o dovadă prin martori în contra sau peste ceea ce cuprinde actul, nici despre ceea ce s'ar pretinde că s'ar fi zis înaintea, la timpul sau în urma confecțiunii actului, cu toate că ar fi chestiune de o sumă sau o valoare mai mică de 150».

Acest articol a fost comentat atât la noi cât și în Franța (art. 1341) așa încât toate principiile ce vom deduce din el, le vom putea documenta în deajuns.¹⁾

Baudry-Lacantinerie, (V. 15, No. 2518 și urm.)

care susține că principiul art. 1191 e de ordine publică²⁾. și în consecință, chiar dacă părțile ar voi să ceară proba cu martori, judecătorul este obligat din oficiu să o respingă, recunoaște (la No. 2521) că proba cu martori trebuie să fie admisă pentru stabilirea punctelor de fapt, dintr'un contract.

Laurent (V. 19, No. 479 și urm.), care și el se îndoiește de dreptul ce-l au părțile de a cere proba testimonială, spre a fixa interpretarea unui act, explicând clauzele obscure sau îndoioase, face o critică foarte nesuștinută.

Avem deosebita mulțumire să răspundem argumentării lui Laurent, printr'un considerent luat dintr'o hotărâre a Tribunalului din Iași (secț. III, 2 și 7 Iunie 1907. *Dreptul*, 1907, p. 49): «Văzând că ar fi a se face un cerc vișios, zicându-se ca Laurent că: interpretarea pe care o parte o invocă și cealaltă o combate, duce necesarmente la o restrângere sau o întindere a clauzelor actului, și se ajunge astfel a se proba contra sau peste conținutul unui act, deoarece pentru ca să se probeze contra sau peste conținutul unui act, trebuie întâiu să se știe care este conținutul aceluia act.

Chiar Inalta Curte (23 Noembrie 1911. *Dreptul* 1911. *Dreptul* 1912 p. 146, admite soluțiunea de mai sus, precizând chestiunea: «Considerând că în asemenea împrejurări, apărarea intimitei la Curtea de apel, că darul este remunerator.... și deci curtea de Apel admitând proba cu martori și întemeindu-se pe aceea probă, pentru a constata în fapt serviciile aduse de intimată, nu a comis nici un exces de putere și nu a violat articolul 1191»³⁾

În acelaș sens, jurisprudența franceză consacra acest principiu. Curtea de Apel din Paris (4 Martie 1887. *Sirey* 2. 1890. 60), lămurește chestiunea pe deplin:

«Considérant, spune Curtea, que le principe édicté par l'art 1341, C. Civ, qu'il n'est reçu aucune preuve par témoins contre et outre le contenu aux actes, ne met pas obstacle à ce qu'on recoure à des témoins pour l'interprétation de ces actes, lorsqu'ils présentent une certaine obscurité; que la preuve admise en la cause s'applique à un point qui n'a pas été suffisamment précisé dans le contrat et à une désignation qui n'a pas été complète, qu'en autorisant cette preuve, les premiers juges ne sont pas sortis de la teneur du bail;.....⁴⁾

* * *

În speța noastră, Inalta Curte spune: «Considerând că din termenii declarațiunii în discu-

1) Art. 1191, are ca origine art. 54 din ordonanța din Moulins, care a fost reprodușă în textul codului Napoleon în art. 1341.

2) Op. cit. pag. 215, nota 1.

3) *D. Alexandresco*, v. 7. p. 267.

4) În acelaș sens referințele din *Sirey*, 1. 1872, 328 nota 3.

jiune, nu reese în mod nelindoiis, dacă recurentul a înțeles să afirme că nu a fost nici odată chiriș al intimatului, or dacă nu a fost chiriș în imobilul intimatului, că nefind vorba de o denaturare a înțelesului unei declarațiuni categorice, ci de o determinare a intenției, ea e făcută în mod suveran și ca atare scapă controlului acestei Inalte Curți ».

«Considerând — continuă Inalta Curte — că determinat fiind înțelesul declarațiunii în sensul că recurentul nu a fost nici-odată chirișul imobilului ce ocupă, și față de declarațiunea sa că se va muta la o anumită dată, Tribunalul cu drept cuvânt, dat fiind dispozițiunile art. 1191 C. civ., refuză proba cu martori.....».

Este nelindoiis că primul considerent este cât se poate de juridic. Legătura însă între acest considerent și cel de al doilea, lipsește cu desăvârșire. În adevăr, instanța de fond putea determinând în mod suveran clauzele contractului să se bazeze pe circumstanțele de fapt și pe dovezile existente la dosar, și astfel să găsească inutil un supliment de dovadă.

Respingerea probii cu martori în aceste condițiuni, ar fi fost motivată în drept și soluțiunea ar fi fost cât se poate de juridică.

Ce face însă instanța de fond în speță? Incepe prin a interpreta clauzele contractului obscur, și respinge proba cu martori nu pe motivul că ea ar fi inutilă pentru a lumina cauza, ci pentru că determinat fiind sensul declarațiunii din speță, după aprecierea nemotivată a Tribunalului, și în baza art. 1191 din C. civ., neputându-se admite acest mod de probă, în contra sau peste cuprinsul actului.

Credem că această interpretare este inexactă și toată demonstrația făcută de noi mai sus, ne duce la admiterea unei alte soluțiuni.

* * *

Soluțiunea a II-a, dată de Inalta Curte, ne miră și mai mult. Numeroasele interpretări ce s'au dat în diferite cazuri asupra art. 66 bis din C. Pr. Civ. ar fi trebuit să fixeze mai mult jurisprudența, și să nu lase părților în proces, mai ales în această materie a ordonanțelor prezidențiale, o incertitudine prea mare.

«Considerând, — zice Casația, — că dacă pe calea excepțională și sumară a art. 66 bis, nu poate fi soluționat fondul dreptului, un examen sumar al afacerii este autorizat de lege și indispensabil chiar....; că prin urmare în cauză — Tribunalul a putut examina titlul pe care intimatul își întemeia cererea sa de evacuare și constatând că recurentul afirmă numai, dar nu face nici o probă a existenței vreunui titlu cu aparență de legalitate care să justifice menținerea sa în imobil, din acest punct de vedere

măsura de evacuare luată de Tribunal, se găsește justificată».

Până în prezent, știam cu toții că dacă președintele Tribunalului, pentru a da ordonanță *bine înțeles*, trebuie să examineze cauza, acest examen se mărginește la niște *constatări*, cari trebuiesc să fie incontestabile ⁶⁾. Când însă examenul Președintelui, trebuie să depășească cadrul constatărilor și să examineze dreptul supus aprecierii sale, el depășește cadrul competenței, rezultând din articolul 66 bis.

Ce s'a întâmplat în speță?

Hotărârea Casației ne-o spune!

O persoană, locuia de fapt într'un imobil. Proprietarul posedă o declarație cu termeni îndoiși. Se cere ordonanța de evacuare. Președintele, interpretând clauzele declarațiunii, consideră legătura dintre părți, suficient determinată și în baza aceasta respinge proba cu martori din partea locatarului, ca fiind inadmisibilă, în virtutea art. 1191 din c. civ. și dă ordonanță de evacuare, constatând, spune Inalta Curte în hotărârea sa, că recurentul afirmă numai, dar nu face nici o probă a existenței vreunui titlu cu aparență de legalitate, care să justifice menținerea sa în imobil....»

Or, ce se numește titlu, în drept?

În primul rând, se numește o legătură juridică ⁶⁾, iar în al doilea rând înscrisul doveditor al legăturii juridice.

În aceste condițiuni, poate oare președintele Tribunalului dă o ordonanță de evacuare în contra unei persoane care posedă de fapt un imobil, pe motivul că nu ar avea nici o legătură juridică cu proprietarul, cu toate că posesiunea implică acea legătură, pe care Președintele Tribunalului, pe cale de ordonanță nu o poate determina? Credem că nu.

Am făcut suficient dovada, că soluțiunea Inaltei Curți, tinde la o prea largă aplicare a art. 66 bis, și aceasta ar constitui un pericol tot așa de mare, ca și limitarea aplicației acestui text, într'un cadru prea restrâns.

EUG. EMMANUEL

Doctor în Drept din Paris; Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

(SECȚIA ARDELENEASCĂ)

Audiența dela 16 Mai 1921

Președenția d-lui Dr. C. CHISELIȚA, Consilier

Decizia penală No. 796

Contrabandă. Monetă.—Import.—Prohibire.—Dacă co-roanele stampilate pot fi considerate prohibite la import? Decretul. lege No. 2238 din 15 Mai 1920.—Art. 193 și 196 legea generală a vămilor.

Decretul. lege No. 2238 din 15 Mai 1920 de-

5. Vezi nota noastră din Curierul Judiciar No. 1 din 1921 pag. 6.

6. Laurent, vol. 6. No. 209 și urm., vol. 8. No. 148, No. 32, 399 și 453.

darând monetele prohibite numai la export, nu constituie o contrabandă importarea de coroane stampilate românește, cum este în speță.

Curtea,

Luând în cercetare recursul de nulitate făcut de acuzatul Francisc Mogyorosi și de apărătorul său în contra sentinței Curții de Apel Oradia-Mare Nr. P. 63/11—1921, prin care acuzatul menționat fusese condamnat la 1 an închisoare pentru contrabandă la Leg. gen. a vămilor art. 192, săvârșită pe teritoriul Salenței-Mare la 21 Iunie 1920. În prezența D-lui dr. Singer David, avocat, ca reprezentant al acuzatului. Văzând că termenul a fost afișat conform legii, s'a ascultat raportul d-lui consilier dr. Stănilă, precum și dl Procuror Dr. S. Papp în concluziuni. S'a ascultat reprezentantul acuzatului cerând absolvirea acuzatului:

Deliberând,

Asupra motivului de recurs:

«Violarea art. 385. p. 1. a. Proc. pen. comisă prin constatarea greșită a vinovăției acuzatului»;

Având în vedere, că instanțele de fond au constatat în fapt, că acuzatul din Ungaria a adus coroane stampilate românește cu suma de 91.620 cor.;

Având în vedere, că unul din criteriile infracțiunii săvârșite, prevăzute în art. 192 L. Gen. Văm. este călcarea vreunei prohibițiuni;

Având în vedere că Decretul-Lege No. 2238, din 15 Mai 1920, declară monetele de prohibite numai la export, nu și la import;

Având în vedere, că ordinul Direcției generale a Vănilor din 1 Aprilie 1920. No. 514, fiind anterior decr. lege No. 2238, chiar și dacă cel dintâiu ar avea vre o bază legală, prin aceea că ulterior s'a decretat conform dispoziției art. 12. L. G. V. că monetele sunt prohibite la export, urmează că importarea de coroane stampilate românește, nu constituie nici o infracțiune, fiind un principiu de drept că numai acele fapte pot fi considerate de infracțiuni pe cari legea le declară de atari;

În consecință, Curtea află că acest motiv este întemeiat, astfel fiind celelalte motive de recurs invocate rămân fără obiect;

Deci văzându-se și dispozițiunile art. 158, 330, 482, Pr. Pen. ung.;

Curtea, pentru aceste motive, casează pentru cazul de nulitate prevăzut în art. 385, I. a. Pr. p. ung. atât sentința Trib. Oradia-Mare No. 2867/9. P. III. 1920, cât și pe cea a Curții de Apel Oradia-Mare No. 63/11. P. 1921, absolvând pe acuzatul Francisc Mogyorosi de acuza și urmările aceleia pe baza art. 326. p. 1, Pr. Pen. ung.;

Decretând punerea în libertate imediată a acuzatului Francisc Mogyorosi și enunțând că cheltuelile convenite în proces cad în sarcina erarului.

(ss) C. Chiselita m. p.; Al. Radian m. p.; I. Moșoiu m. p.; A. Popp m. p.; N. Stănilă m. p.;

NOTĂ. Speța dedusă în recurs e următoarea: Francisc Mogyorosi introduce la 21 Iunie 1920, prin contrabandă, pe teritoriul Salenței Mari, în țară, o sumă de 91.600 coroane ungurești stampilate românește;

Dat în judecată ca contravenient la legea generală a vămilor, este pedepsit de Tribunalul

Oradia Mare prin sentința No. 2867/9. P. III 1920, la un an închisoare corecțională, sentință confirmată și de Curtea de Apel din Oradia Mare prin decizia No. 63/III. P. 1921.

Contra acestei decizii se face recurs la Inalta Curte de Casație (secția ardelenescă) pe temeiul că s'a făcut o calificare greșită a faptului, nefiind vorba de nici o infracțiune, căci monetele streine sunt prohibite numai la export, iar nu și la import; iar Curtea de Casație, prin decizia ce o adnotăm, casează hotărârea atacată și absolvă pe condamnat pe temeiul art. 385 I. a. p. pen. „greșita constatare a vinovăției acuzatului“;

Chestiunea care se pune în discuție este: *monetele streine sunt prohibite la import?*

Inalta Curte de Casație (secția ardelenescă) a decis că monetele streine sunt prohibite numai la export, conform decretului-lege 2238 din 15 Mai 1920 și deci prin a contrario sunt permise la import. Prin urmare importarea de coroane ungurești stampilate românește, cum este în speță, ne fiind prohibită, nu poate constitui o infracțiune la legea generală a vămilor prevăzută de art. 193 și 196;

Noi credem că se face o regretabilă confuzie.

În adevăr, decretul-lege 2238/920, care abrogă decretul-lege 422 din 29 Ianuarie 1919 pentru serviciul de control al valutei și plășilor externe, se referă la monetele și valorile, care ies din țară ca plăși a mărfurilor cumpărate din străinătate. Intenția legiuitorului a fost spre a se pune frâu exportului considerabil de lei, care produsese o depreciere simțitoare a valutei noastre, și în acest scop a înființat *oficiul valutei*, însărcinat tocmai cu supravegherea acestui export de monete și devize streine;

Deci, în speță, este cu totul alt ceva, e vorba de *importul* unor monete streine, cu desăvârșire prohibit, monete introduse prin contrabandă;

Ori această infracțiune este expres prevăzută de legea generală a vămilor prin art 196, modificat prin legea *dela 13 Ian. 1920*, care se exprimă categoric: „*Contrabanda de mărfuri încercată sau săvârșită prin locuri ascunse sau interzise trecerei mărfurilor, precum și contrabanda de mărfuri și valori prohibite la import și export prin orice locuri, chiar prin coprinsul biroului vamal, se va pedepsi conform art. 193*“ (M. Off. No. 211 din 30 Ian. 1920).

Pe baza acestei legi direcția generală a vămilor a dat ordinul *circular 514 din 1 Aprilie 1920*, în care spune categoric, adresându-se oficiilor vamale: „*Vă reamintesc cu această ocazie că hântăia monetă Banca generală, stampilată, precum și coroanele stampilate sunt cu desăvârșire oprite la import și la export*“.

Prin urmare nu mai rămâne nici o îndoială

că importul de coroane ștampilate constituie o contrabandă.

Și era natural să fie așa, căci ar fi fost o inconsecvență din partea legiuitorului ca pe de o parte să prohibe exportul de monete, iar pe de alta să îngăduie importul (!). Cu alte cuvinte: a aduce în țară coroane ungurești fie sau nu ștampilate — ca să mărească numărul celor existente — este permis, dar a le scoate din țară nu este permis (!?);

Această inconsecvență legiuitorului însă n'a comis-o, cu toate acestea Inalta Curte de Casație o comite, dând o decizie care violează flagrant un text precis de lege (art. 196 din legea citată mai sus). Și nu numai că violează, dar creează și o jurisprudență dăunătoare intereselor economice ale țării;

După ce nu s'au luat la timp măsuri, ca să se prohibe acest import de coroane și ruble, din care cauză s'a introdus prin contrabandă miliarde pe care a trebuit să le suporte Statul român cu

ocazia schimbului, creindu-se astfel această inflație monetară cu consecințe atât de apăsătoare pentru toți; azi când s'au prohibit, să violăm un text precis și să încurajăm fraudă ?!

Ceva mai mult, această jurisprudență mai este periculoasă și din al punct de vedere: în epoca anterioară schimbului coroanelor mii de indivizi, cari au voit să se îmbogățescă peste noapte, au fost condamnați ca contrabandiști. Ei bine, atunci toți aceștia trebuiesc să fie scoși din închisoare?

Iată deci cum, din punctul de vedere legal, economic și financiar, soluția Curții de Casație este criticabilă.

Desigur că Inalții magistrați ardeleni sunt mai puțin familiarizați cu legile noastre, din vechiul regat, însă aceasta nu-i o scuză ca să le ignoreze cu atât mai mult, cu cât secția ardelenescă de la Casație este regulatorul jurisprudenței din Ardeal, Banat și părțile românești ungurene.

E. C. DECUSARĂ

REZUMATELE JURISPRUDENTEI CURȚILOR DE APEL ȘI INALTEI CURȚI DE CASAȚIE

CURTEA DE CASAȚIE

SECȚIA I

Recurrent: Adricn Raehnistück, necitat conform dispozițiilor pr. c. austriace.

Drept civil austriac. — Copil nelegitim. — Caz în care legitimarea lui poate fi cerută și după moartea tatălui.

Copilul nelegitim poate să ceară stabilirea raportului juridic existent între el și tatăl său natural, chiar după moartea acestuia, dacă interesul legal al său — al copilului — de a stabili acest raport de drept prin hotărâre judecătorească, s'a născut după moartea tatălui său.

Dacă se constată din împrejurările cauzei că interesul copilului de a stabili paternitatea sa este evident, în nici un caz nu poate fi nulă sentința dată în acest sens, pentru motivul că tatăl natural ar fi decedat înainte de intentarea ei. (*Cas. I, dec. 429 din 8 Oct. 1920, prin care s'a respins recursul contra sentinței din 9 Aprilie 1919, a Trib. Cernăuți.*)

SECȚIA II

Recurrent: Nedelou P. Chercia, prin d. av. G. Stoicescu.

Jandarm rural. — Competința de instrumentare în caz de flagrant delict. — Art. 57 și 67 legea jandarmeriei rurale.

Potrivit art. 57 din legea jandarmeriei rurale, în caz de flagrant delict și urmărire a făcătorilor de rele, jandarmerii pot continua să instrumenteze și la circumscripțiile vecine unității de care aparține, iar după art. 67 aceiași lege ei pot urmări pe făptuitorii nu numai în locuința lor, dar în orice locuință s'ar refugia.

Prin urmare, în speță, Șeful postului de jandarmi din com. Islaz, găsindu-se în urmărirea autorilor unui

furt, a avut competența să le continue și în orașul Brăila, care este vecin com. Islaz și să facă la fabrica recurentului perchezițiunile și constatările cari au condus la descoperirea corpului de delict și a complicilor furtului iar actele dressate în acest mod sunt valabile. (*Cas II, dec. penală No. 502 din 22 Martie 1921, prin care s'a respins recursul contra sentinței No. 11/921 a Tribunalului Brăila S. II.*)

SECȚIA III

Recurrent: Ad-ția Financiară Dâmbovița, prin d. M. Paraschivescu.

Intimat: N. D. Protopopescu, lipsă.

Legea impozitului funciar. — Clădiri noi. — Scutire. — De când începe a curge termenul de scutire? — Aplicațiune la imobilele ocupate de inamic. — Art. 11 din lege.

Potrivit art. 11 al d. din legea impozitului funciar, termenul de scutire de trei ani, pentru construcțiunile noi, începe a curge din momentul în care ele au devenit locuibile, deci de când au devenit susceptibile a produce venit, iar nu de când au fost locuite în realitate.

Prin urmare, dacă proprietarul nu s'a putut folosi de noua sa construcție, încă dela data când a devenit locuibilă, din cauză că a fost ocupată de trupele de ocupație, această împrejurare nu prelungeste termenul de scutire de foncieră, ci-l îndreptățește numai să ceară despăgubiri de războiu. (*Cas. III dec. fiscală No. 195 din 23 Aprilie 1920, prin care s'a admis recursul fiscalului.*)

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu mai aștepta alte invitațiuni, sau sosirea încetărilor, și a bine voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația ziarului „Curierul Județear”, București, Rahovei 5, notînd pe eșorul mandatului „pentru abonamentul datorat partida No.”